

Kaja Pastarus * Heidi Öövel

LOODUSÕPETUSE TÖÖRAAMAT

II KLASSILE
2. OSA

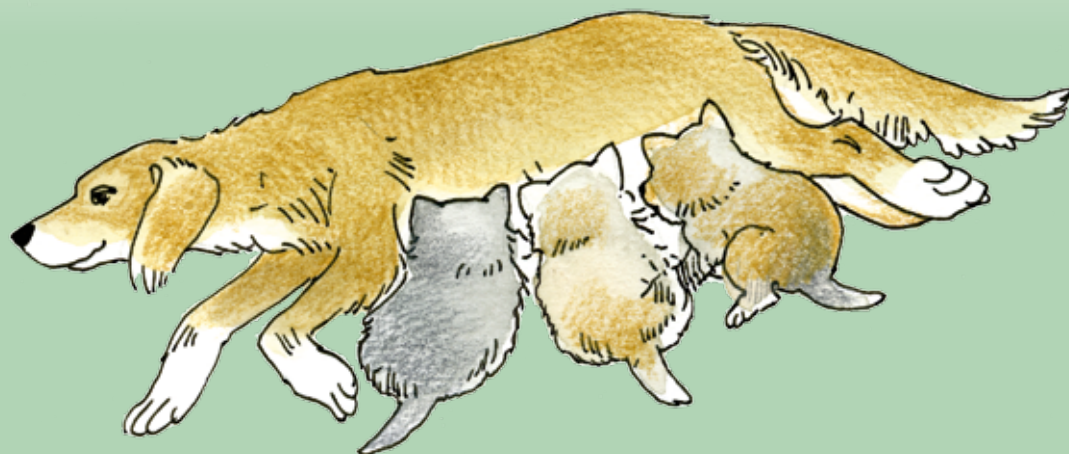

Kaja Pastarus * Heidi Öövel

LOODUSÕPETUSE TÖÖRAAMAT

II KLASSILE
2. OSA

MINU NIMI ON _____

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti tuleviku heaks

Hariduslike erivajadustega
õpilaste õppevara arendamine

Kaja Pastarus, Heidi Öövel
Loodusõpetuse tööraamat 2. klassile. II osa (Juurdetrükk)

Tööraamat vastab põhikooli lihtsustatud riikliku õppekava lihtsustatud õppele

Tööraamatu koostamist konsulteeris Marika Padrik
Retsenseerinud Katrin Lõhmus, Margit Teller

Toimetanud Tiina Helekivi
Illustreerinud Ülle Meister
Tehniliselt toimetanud Andero Kurm
Kujundanud ja küljendanud Eve Kurm

Fotod: Andero Kurm 56, 58 (lumikelluke), 59 (tulbid) 67, 71 (jaanipäev), 84 (kass),
Wikimedia Commons

Raamatu väljaandmist on toetanud Euroopa Sotsiaalfond ja Eesti riik programmi „Hariduslike erivajadustega õpilaste õppevara arendamine“ kaudu.

Programmi viib ellu SA Innove.

Kõik õigused kaitstud. Igasugune autoriõigusega kaitstud materjali ebaseaduslik paljundamine ja levitamine toob kaasa seaduses ettenähtud vastutuse.

Autoriõigus: SA Innove, Kaja Pastarus, Heidi Öövel, 2014

ISBN 978-9949-524-10-5 (kogu teos)
ISBN 978-9949-524-11-2 (kogu teos: pdf)
ISBN 978-9949-524-12-9 (I osa)
ISBN 978-9949-524-13-6 (I osa: pdf)
ISBN 978-9949-524-14-3 (II osa)
ISBN 978-9949-524-15-0 (II osa: pdf)
ISBN 978-9949-524-25-9 (õpetajaraamat: pdf)

Trükiettevalmistus: Kirjastus Studium
Riia 15 b, Tartu 51010
Tel 7343 735, www.studium.ee

Trükitud OÜ Greif trükikojas
Lohkva, Luunja vald
Tartumaa 62207

SISUKORD

Metsloomad (1.)	5
Metsloomad (2.)	12
Metsloomad (3.)	16
Metsloomad talvel	20
Putukad	26
Linnud	30
Elus ja eluta	
Hingamine	36
Paljunemine	38
Toitumine	41
Kasvamine ja arenemine	43
Liikumine	47
Elus ja eluta loodus	50
Kevad	52
Puud ja põõsad kevadel	56
Kevadlilled	58
Kevadtööd	62
Loomad kevadel	64
Suvi	70
Aasta	74
Kordamine	78

PILTSÜMBOLITE TÄHENDUSED

– VÄRVI!

– ÕPI ÕUES! (tund õues või õppekäik)

– MÕTLE JA VASTA! (vajadusel leitakse täpsem vastus küsimusele õpetaja abiga)

– MÄRGI! (märkida sobiv vastus ristiga)

– TÕMBA MAHA! (sobimatu sõna või pilt tuleb läbi kriipsutada kas horisontaalselt või diagonaalselt)

Tööraamatu juurde kuulub õpetajamaterjal, mille leiab aadressilt www.hev.edu.ee

(Materjalid õpetajale -> Lihtsustatud õpe -> Loodusõpetus).

Tööraamatus on õpetajamaterjalis esitatud juhiste ja näidistele viidatud lühendiga ÕM.

METS-LOOMAD (1.)

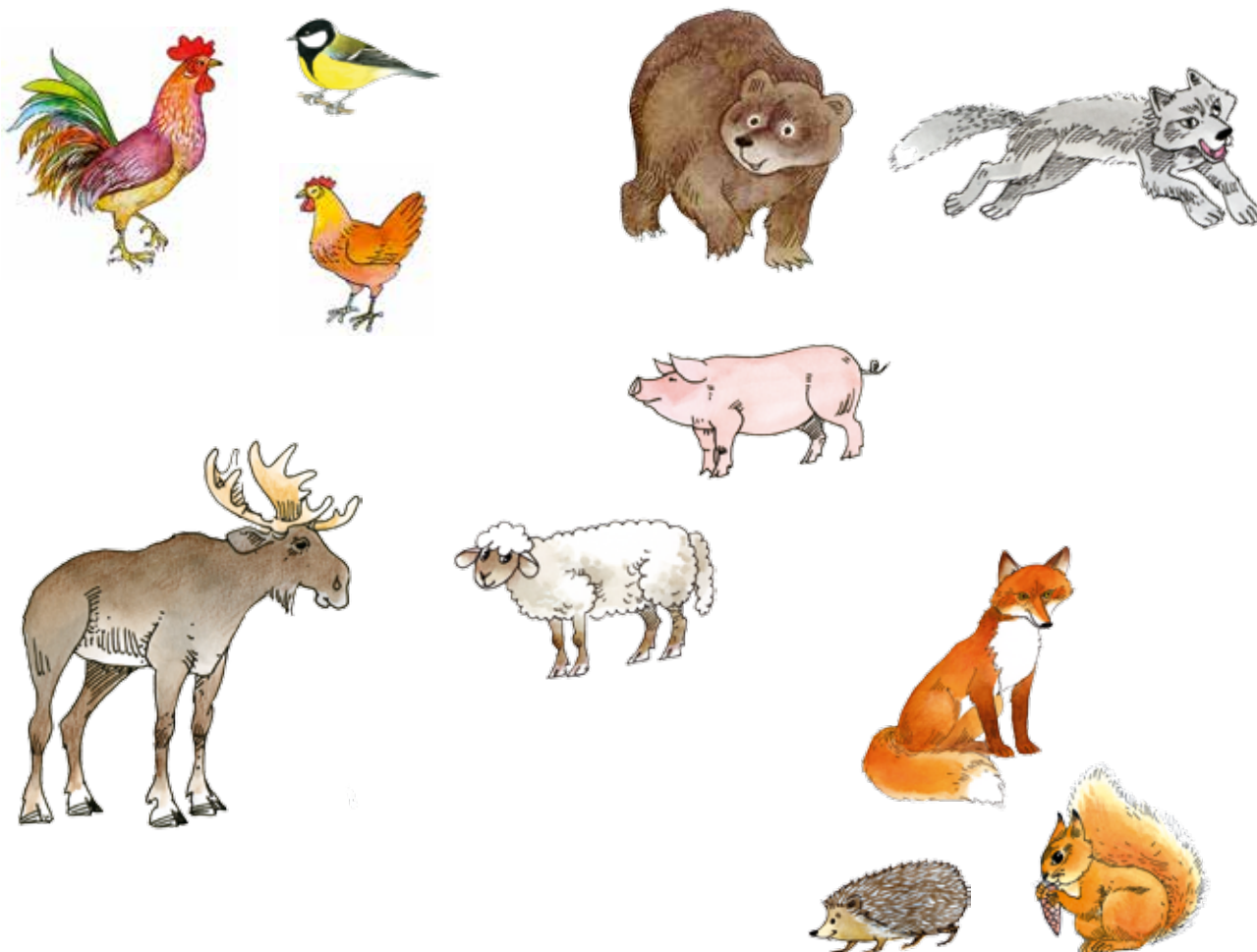
1. Näita pildil ja nimeta: (a) 4 jalaga loomad, 2 jalaga loomad;
(b) sulgedega loomad, okastega loomad;
(c) nokaga loomad, sarvedega loomad.

2. A. Tõmba joon ümber koduloomade piltidele.
B. Mis loomade pildid jäid üle? Kus need loomad elavad?

kodu-loomad

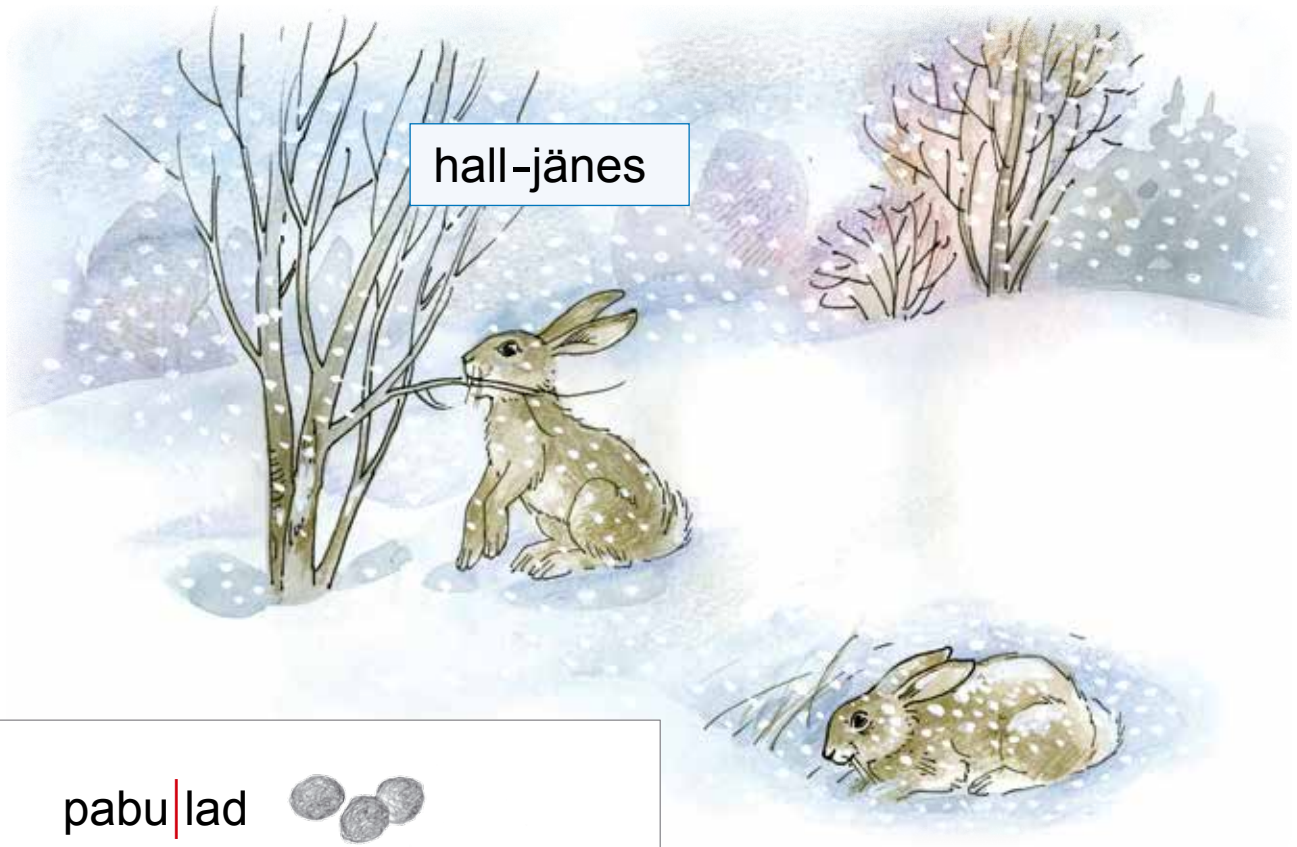
mets-loomad

3. Kelle juures elavad koduloomad? Kes hoolitseb koduloomade eest?

Mets-loomad ei ela inimese juures.
Nad otsi|vad toitu ise.

hall-jänes

pabu|lad

jäljed

valge-jänes

pikk-kõrv
väle-jalg

haaviku- { emand
isand

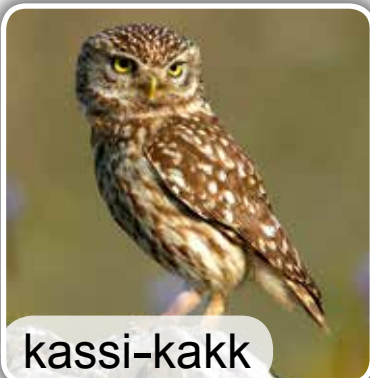
4. Näita ja nimeta jänese kehaosad. (Mitu ... on jänesel? Mis värvi ...?)

5. Mida jänes sööb? Loe ja näita pildil.

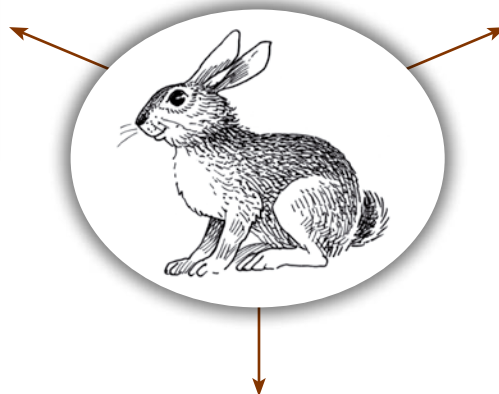
- sööb roht-taimi
- näksib peeni|kesi puu-oksi
- närib puu-koort

6. Kes sööb looduses jäneseid?

kassi-kakk

hunt

rebane

mets-kits

pabu|lad

jäljed

7. Näita ja nimeta metskitse kehaosad. (Mitu ... on metskitse? Mis värvi?)

Mets-kitse saba ümber on valged karvad.

Minu jalgadel on varbad.

Mets-kitse jalgade otsas on **sõrad**.

8. Mida metskits sööb? Loe ja näita pildil.

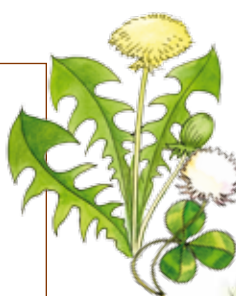
sõrg

sõrad

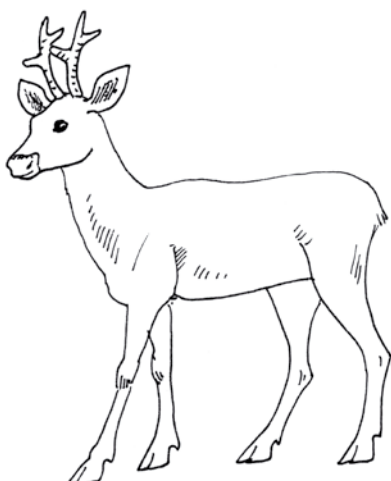
- sööb roht-taimi

- näksib { puude
ja
põõsaste } oksti

- närib puu-koort

9. Kes sööb looduses metskitsi?

hunt

pöder

pabu|lad

jäljed

10. Näita ja nimeta põdra kehaosad. (Mitu ... on põdral? Mis värvi?)

Põdra jalgade otsas on laiad sõrad.

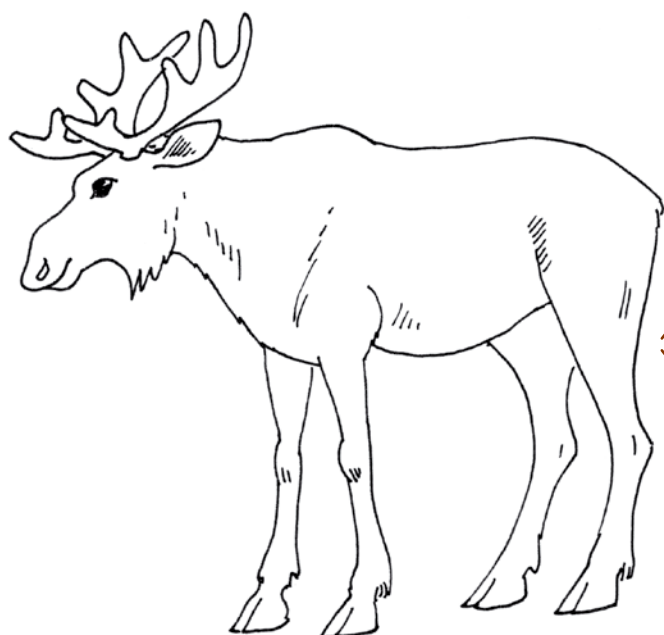
11. Mida põder sööb? Loe ja näita pildil.

- sööb roht-taimi
- näksib

puude	{	oksi
ja		
põõsaste		
- närib puu-koort

12. Kelle toiduks on põder? ((Kes?) sööb (keda?))

METS-LOOMAD (2.)

rebane

välja-heide

jäljed

reinu-vader

1. Näita ja nimeta rebase kehaosad. (Mitu ... on rebase? Mis värvi?)

Rebase varvas|tel on pikad teravad küüni|sed.

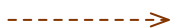
2. Mida rebane sööb? Loe ja näita pildil.

sööb { loomi
linde
linnu-mune
marju

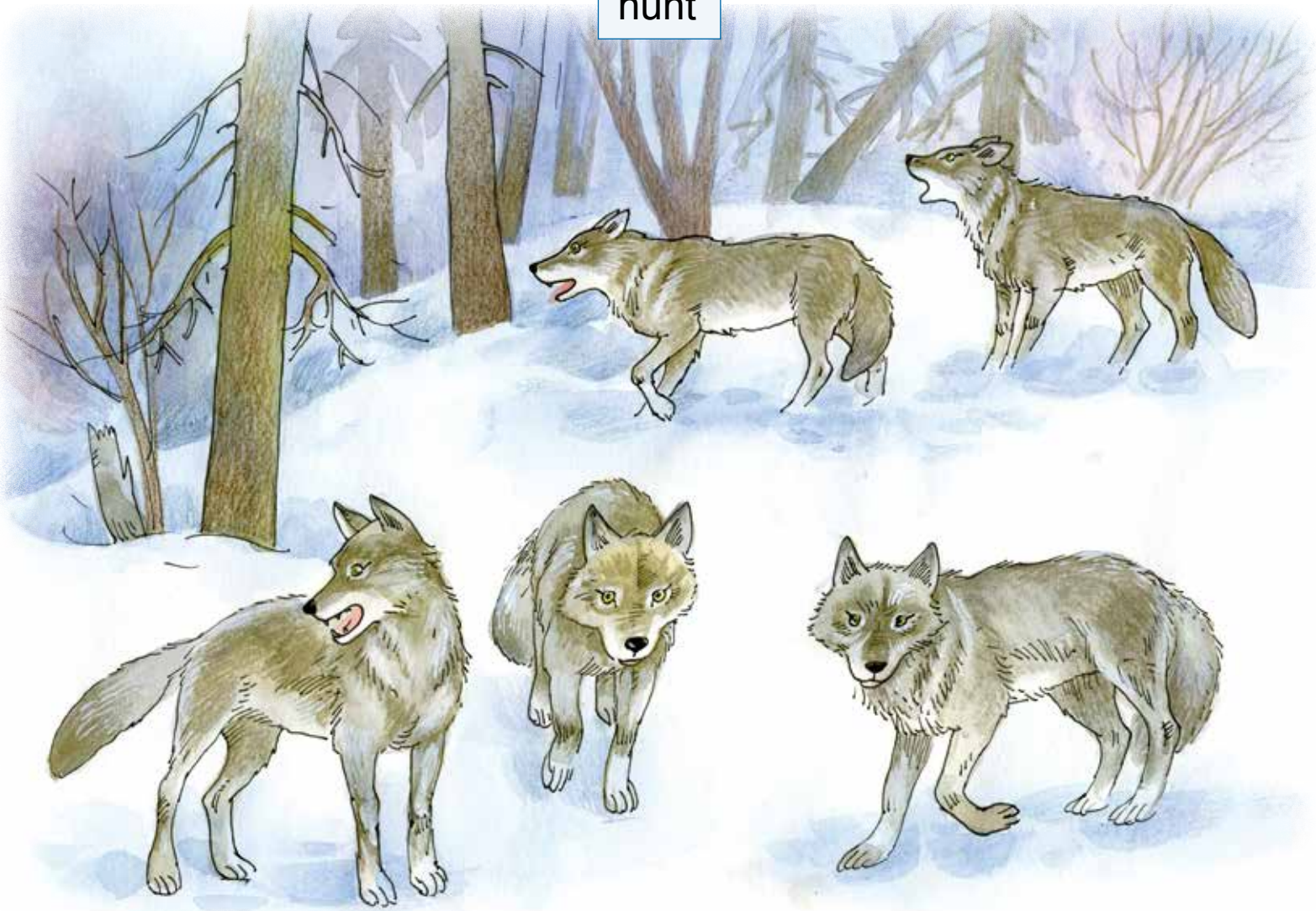
Rebane murrab teisi loomi.
Ta on **kiskja**.

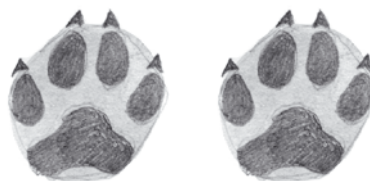
3. Nimeta loomade toit. Joonista nooled toidu liikumise suunas.

hunt

välja-heide

jäljed

susi

kriim-silm

halli-vati-mees

4. Näita ja nimeta hundi kehaosad. (Mitu ... on hundil? Mis värv ...?)

Hundi varvas|tel on pikad teravad küüni|sed.

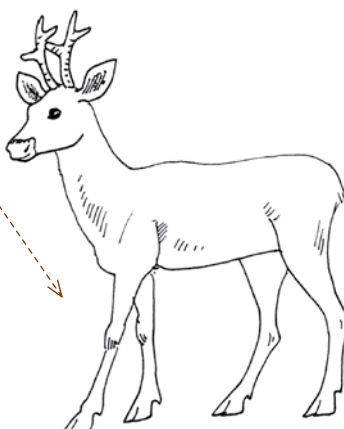
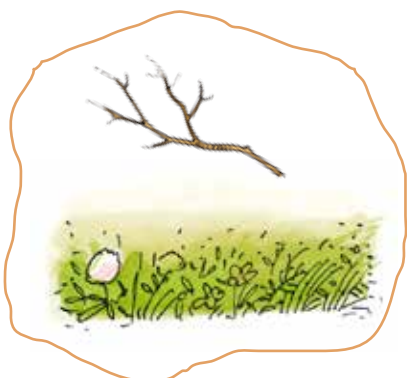
5. Mida hunt sööb? Näita pildil ja nimeta.

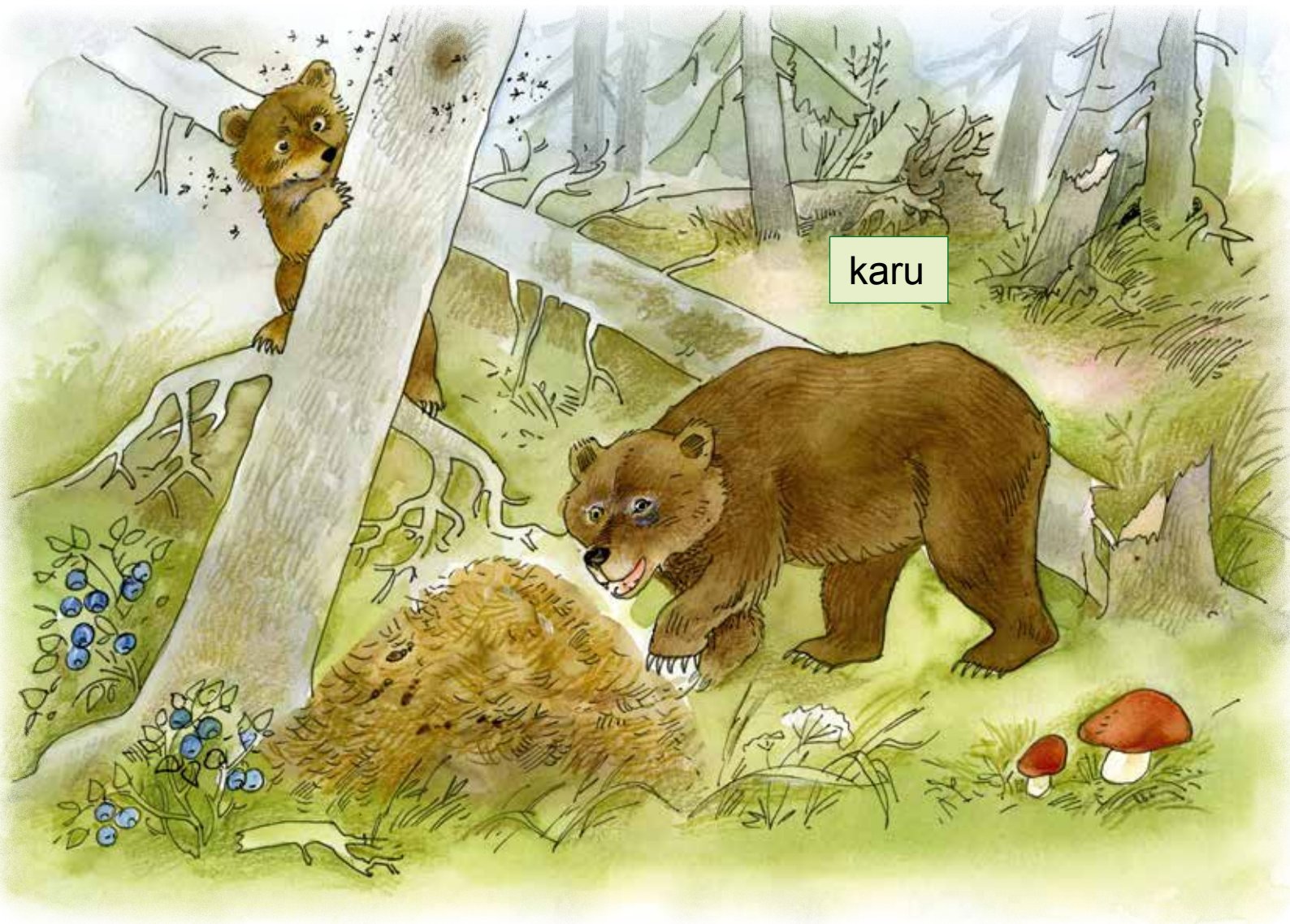
Hunt murrab teisi loomi.
Ta on **kiskja**.

6. Nimeta loomade toit. Joonista nooled toidu liikumise suunas.

METS-LOOMAD (3.)

karu

välja-heide

jäljed

mesi-käpp

1. Näita ja nimeta karu kehaosad. (Mitu ... on karul? Mis värv ...?)

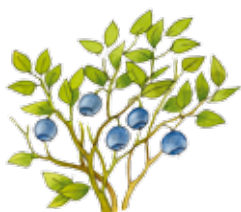

Karu varvastel on teravad küünised.

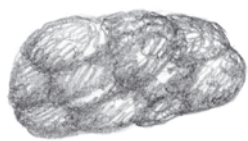
2. Mida karu sööb? Loe ja näita pildil.

sööb { rohe|lisi taimi
metsa-marju
loomi
mett

mets-siga

välja-heide

jäljed

3. Näita ja nimeta looma kehaosad (Mis värvi ...? Mitu ...?).

Mets-sea jalgade otsas on sõrad.

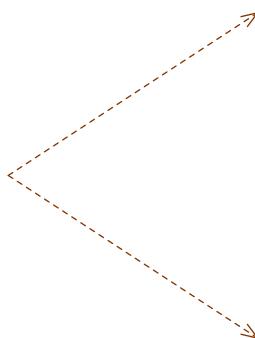
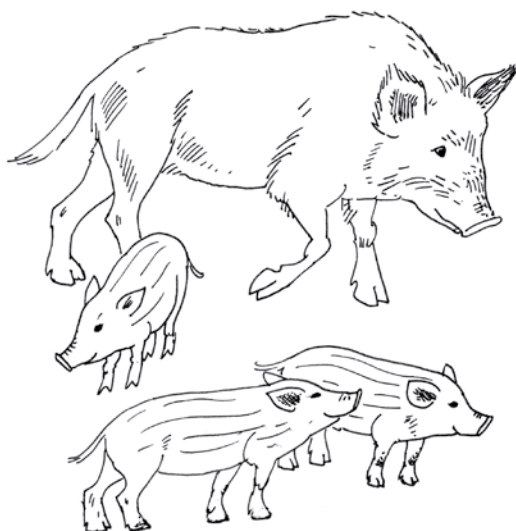

4. Mida metssiga sööb? Loe ja näita pildil.
Mis toitu leiab metssiga mulla seest?

sööb { taimi → nende juuri, mugu|laid, varsi, lehti
metsa-marju
loomi

5. Kes sööb metssiga? Joonista nooled toidu liikumise suunas.

METS-LOOMAD TALVEL

Mõned loomad **magavad talvel**.

1. A. Loe. Mida sööb sügisel karu (siil)? Mis tekib karule (siilile) naha alla?
B. Kus on karu (siili) toit talvel? Mida teeb karu (siil) talvel?
Kus karu (siil) talvel magab?

SÜGISEL

Karu ja siil söövad palju.
Naha alla tekib paks rasva-kiht.

TALVEL

Karu ja siil magavad. Nad ei söö midagi.

Karu magab {
koopas.
kännu juurte all.

Siil ehitab endale pesa.
Ta tõmbab end kerra ja magab.

2. Mis loomad talvel veel magavad? Loe ja näita pildil.

1. Karu magab talvel oma koopas.
2. Konn on peidus kännu all.
3. Puu juurte all on rästik.
4. Siili pesa on kännu juurte all.

Mõned loomad **koguvad talve-varusid**.
Nad teevad seda sügisel.

SÜGISEL

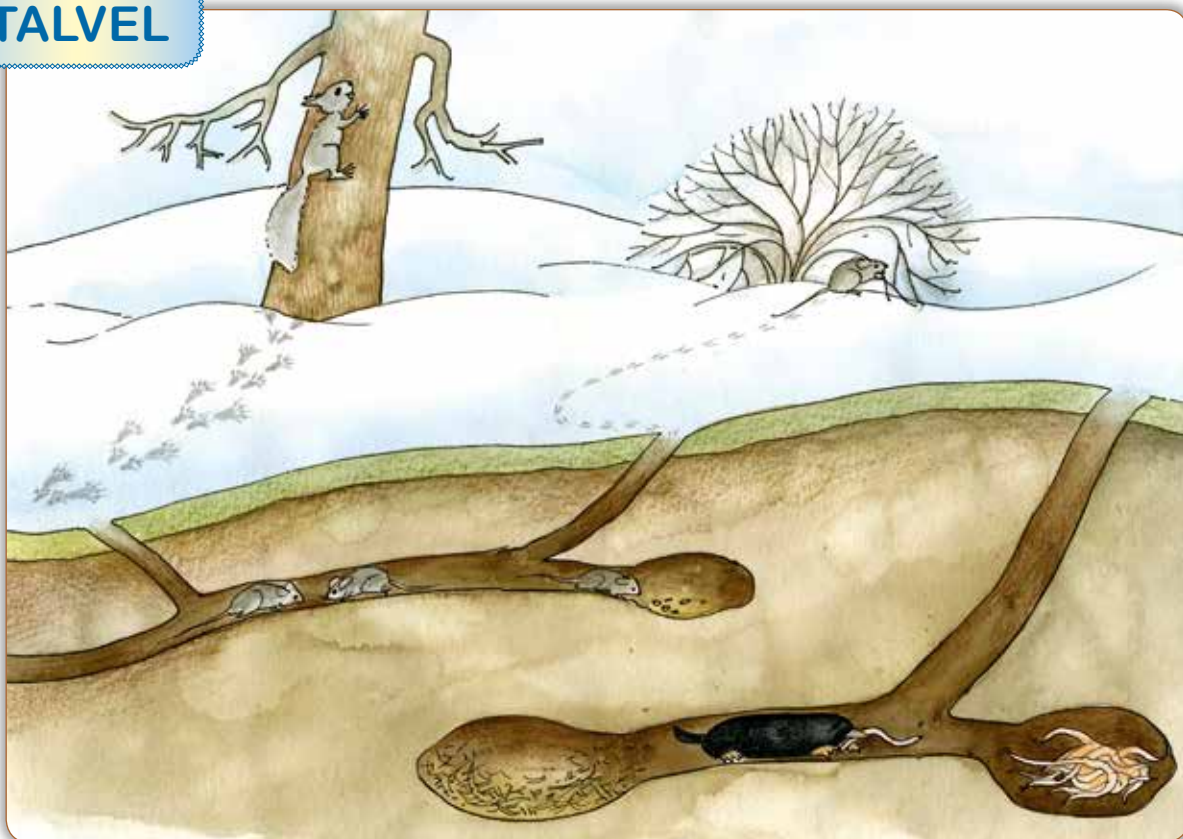

... peidab toidu
puu-õõnde.

... peidab toidu
oma urgu.

TALVEL

?

3. Kus peidab ennast külma eest orav (hiir, mutt)?

Kõik loomad ei poe talveks peitu.
Nad kõnnivad talvel ringi.

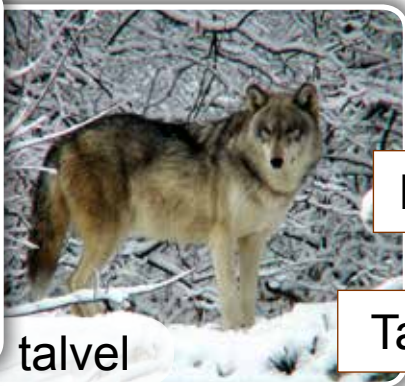
? 4. Kuidas sina kaitsed ennast külma eest? Mis riided paned selga?

Loomadel kasvab talvel paks kasukas.

suvel

talvel

Talvel on

karvad pikemad

rohkem karvu

Talvel on kasukas paksem ja tihedam.

Loomade karvade värv muutub.

suvel on tume kasukas

talvel on hele kasukas

?

5. Miks muutub loomade kasuka värv?

6. A. Mis loomad on pildil? Näita ja nimeta.

B. Mille peal loomad kõnnivad? Mida loomad otsivad?
Mida loomad söövad talvel?

* Vali lünka sobiv sõna.

Nendel loomadel on pehmed käpad

Varvas|tel on

küünised sõrad

Nendel loomadel on jalgade otsas

.....

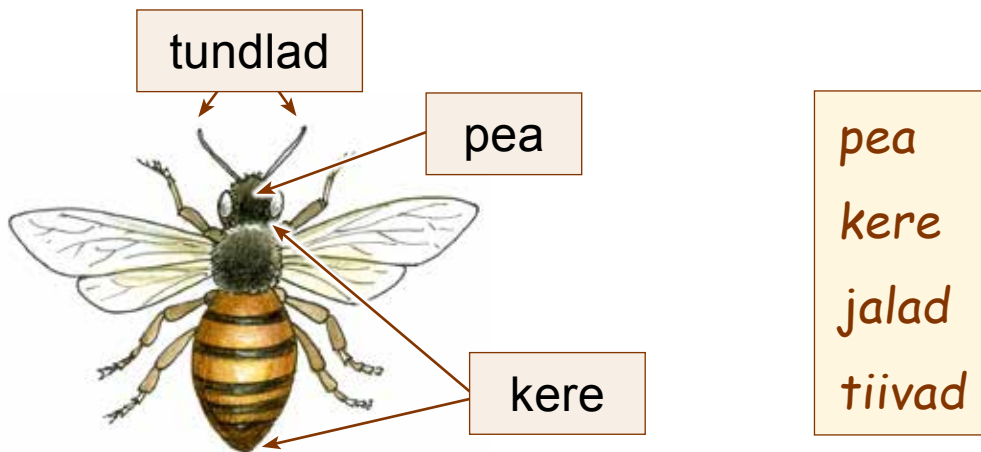
küünised *sõrad*

PUTUKAD

1. Kas sulle maitseb mesi? Mis loom on pildil?

2. Näita ja nimeta mesilase kehaosad.

Mesi|lane on **putukas**.

Mesi|lasel on jalga.

3. Mis putukas on pildil? Loenda putuka jalad.

lepa-triinu

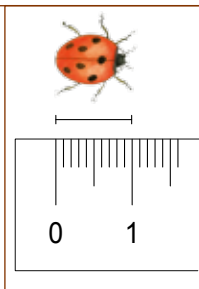
rohu-tirts

Putukal on (*mitu?*) jalga.

Putukad on väga väikesed loomad.

lepa-triinu

putukas

loom

Need putukad lenda|vad.

sääsk

mesilane

liblikas

kärbes

lepa-triinu

Need putukad ei lenda.

sipelgas

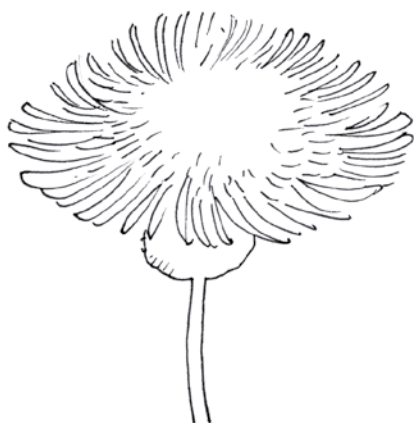
sipelgad

4. Kas sa talvel näed putukaid?

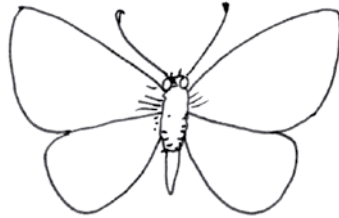
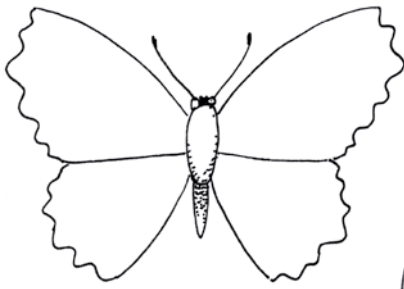
5. Mis putukad on pildil? Kus on need putukad talvel? Moodusta laused.

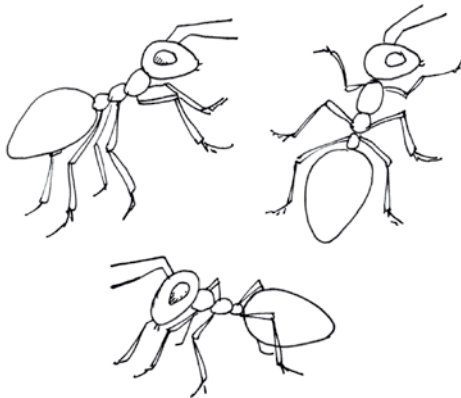
maga|vad tarus

maga|vad puu-koore all

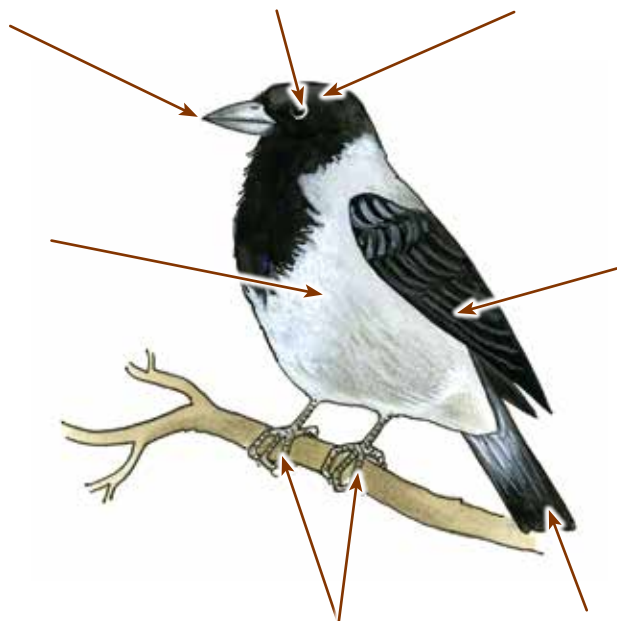
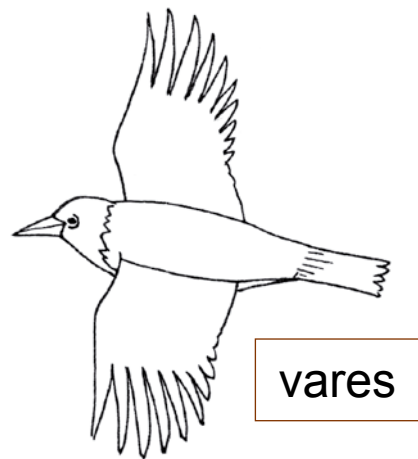
maga|vad puu-lehtede all

on maa sees peidus

LINNUD

1. A. Näita ja nimeta linnu kehaosad. Mitu ... ?
B. Kirjuta joonisele kehaosade nimetused.

pea
nokk
kere
saba
tiib – tiivad
jalg – jalad
silm – silmad

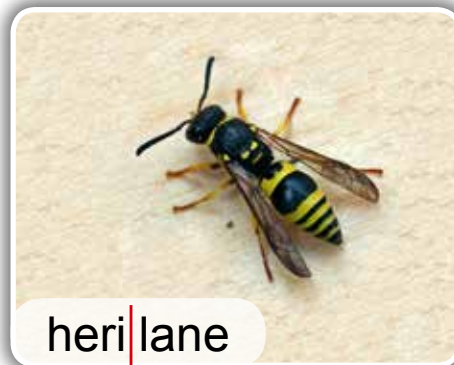
Jalgade küljes on **varbad**. Varvaste küljes on **küünised**.

Linnu keha katavad Mis värvi on varese suled?

2. Võrdle linnu ja putuka kehaosaid. Ühenda joonega pilt ja nimetus.

tundlad
nokk
tiivad
jalad

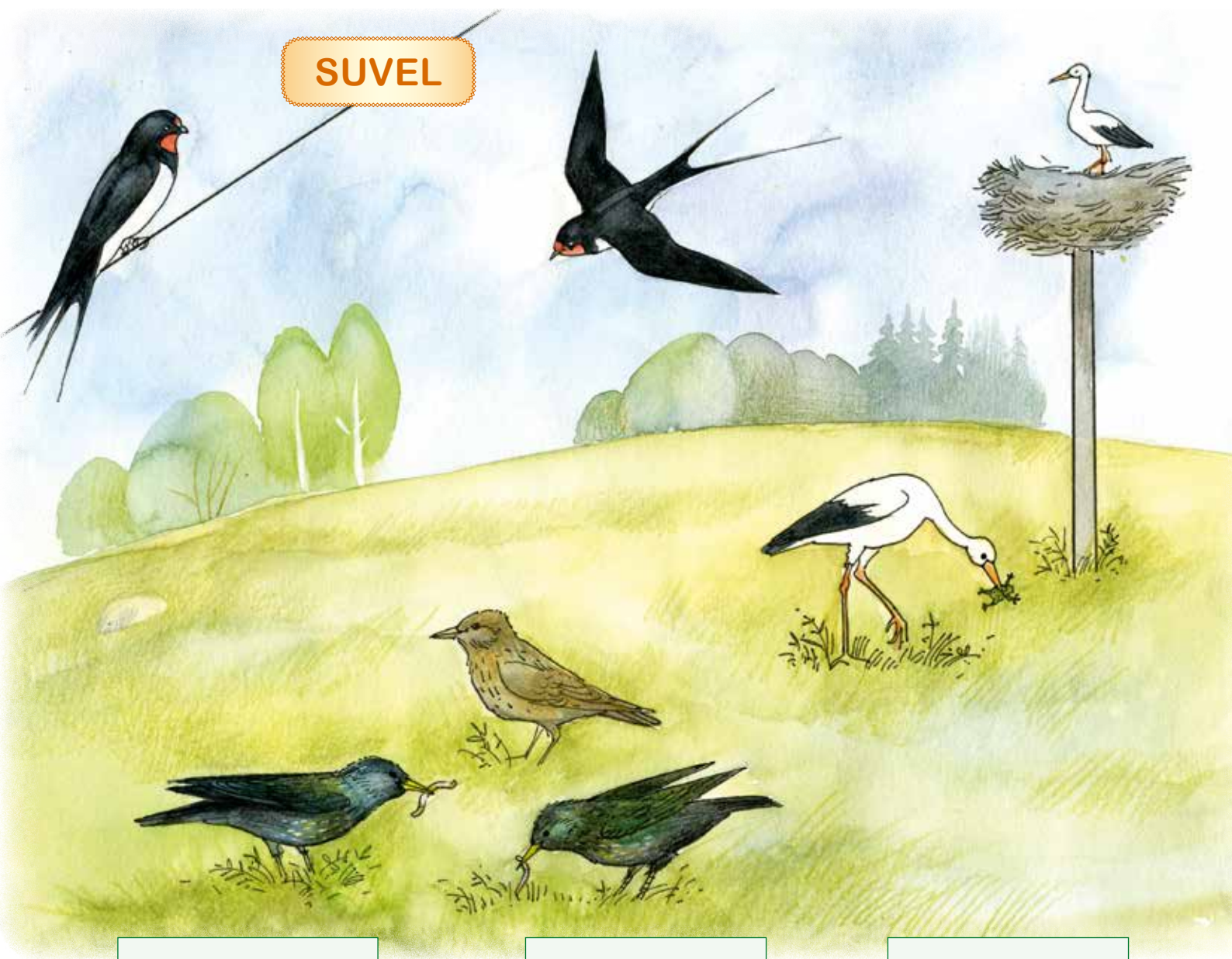
☐ jalga

☐ jalga

3. A. Loe linnu nimetus. Näita pildil.

B. Mida sööb pääsuke? Kust ta püüab endale toitu? (kuldnokk, toonekurg)?

SUVEL

pääsuke
pääsu|kesed

kuld-nokk
kuld-nokad

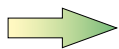
toone-kurg
toone-kured

Need linnud söövad väikeseid loomi.

SÜGISEL

Väikesed loomad
poevad peitu.

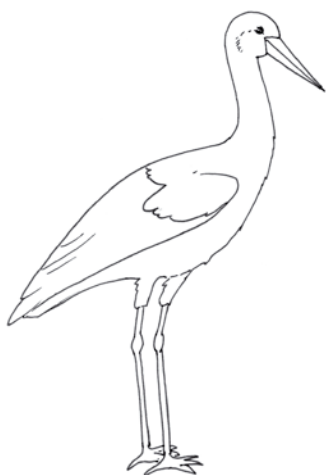

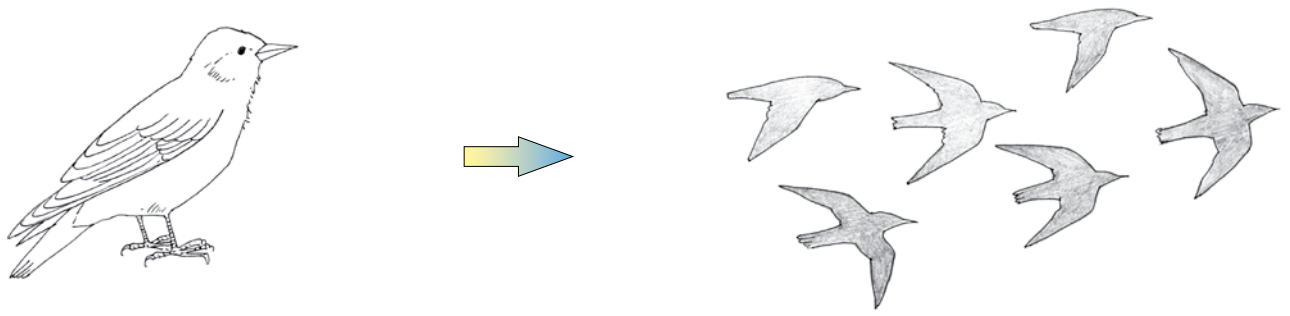
Paljud linnud ei leia toitu.
Nad lenda|vad soojale maale.

4. Mis linnud lendavad soojale maale?

linnu-parved lend|avad parves

Need linnud on **ränd-linnud**.

Külmal ajal lenda|vad nad soojale maale.
Soojal ajal lendavad nad koju tagasi.

5. Vasta küsimustele.

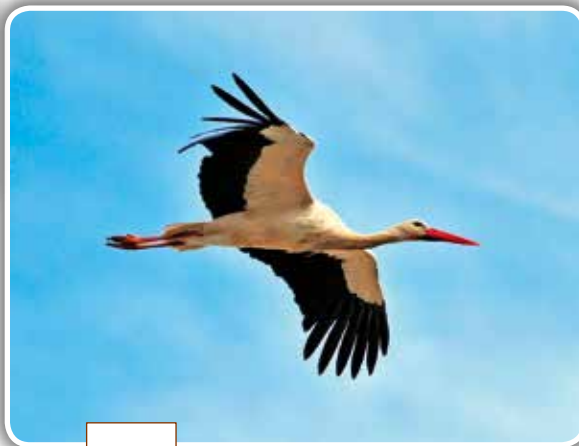
1. Mis linnud lendavad soojale maale?
2. Mis aastaajal linnud lendavad lõunamaale?
3. Miks mõned linnud lendavad lõunamaale?

?

6. Kus elavad pääsukesed (kuldnokad, toonekured) talvel?

TALVEL

7. Kes neist lindudest on rändlinnud? Märki ruudu sisse R.

☐

☐

☐

8. A. Kas sa talvel näed õues linde? B. Mis linnud on pildil? Näita ja nimeta.

rasva-tihane

leevike

rähn

varblane

vares

Need linnud on **paiga-linnud**.

Need linnud leia|vad külmal ajal toitu.
Nemad ei lenda soojale maale.

Rühmitamine (ränd- ja paigalinnud): ÕM lk 21

Ini mesed toida vad talvel linde.

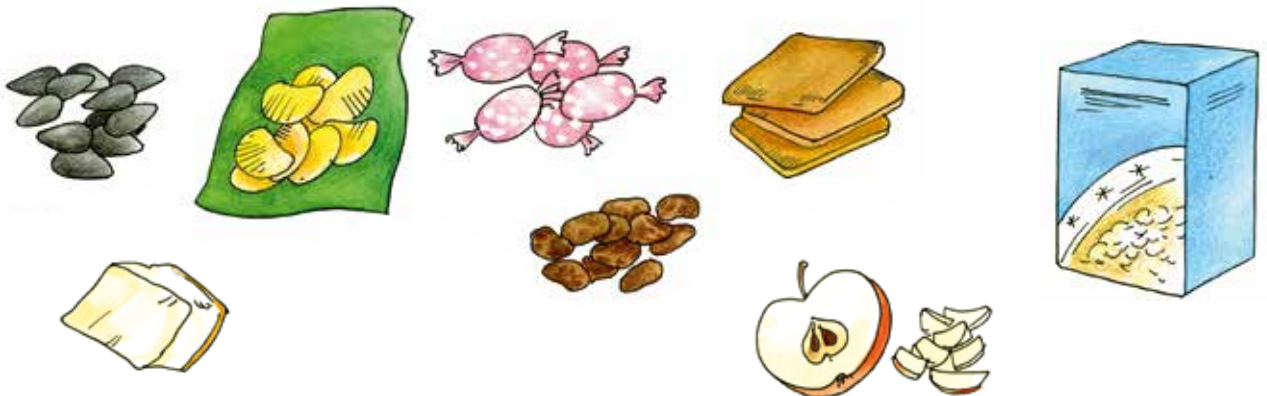
9. A. Kirjelda pilti (õpetaja küsimuste toel). B. Mitu lindu on pildil? Loenda.

☐ vares ☐ tihast ☐ rähn ☐ leevikest ☐ varblast

10. A. Mis toitu tohib lindudele panna?
B. Mis toitu ei tohi panna? Tõmba need pildid maha.

Pekk ei tohi olla soolane!

ELUS JA ELUTA

Hingamine

1. Hoia kätt oma suu ees. Puhu käe peale. Mida tunned käe peal?
2. Hoia kätt nina ees. Hinga sisse ja välja. Mida tunned käe peal?

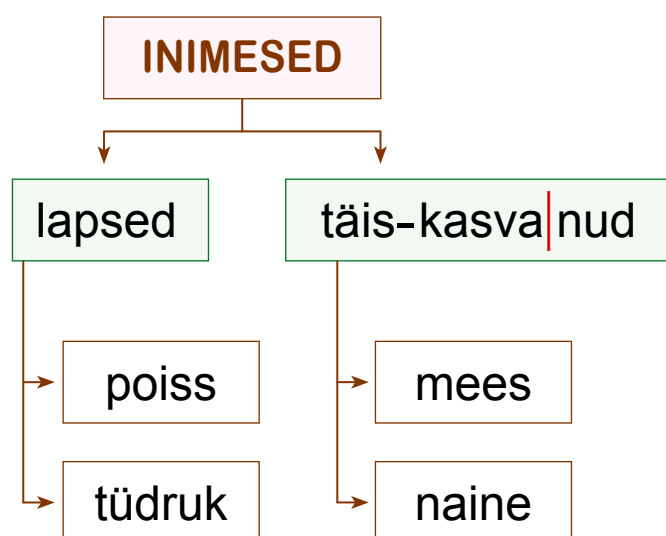
Ma puhun käe peale.
Minu suust tuleb välja õhk.
Ma tunnen käe peal õhku.

Mina **hingan**.
Mina hingan sisse ja välja.
Ma hingan (*mida?*) ...

3. A. Kas sa näed õhku? B. Kuidas saab klassi värsket õhku?

4. Kes hingavad?

LOOMAD

TAIMED

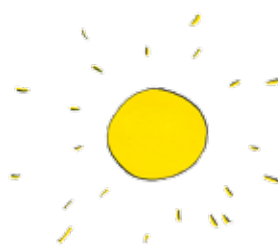
Kõik ini|mesed ja loomad **hinga|vad**.
Ka taimed **vajavad õhku**. Ilma õhuta nad surevad.
Inimesed, loomad ja taimed on **elus**.

5. Hingab või ei hinga? Ühenda joonega sõna ja pilt.

hingab
vajab õhku

ei hinga

Paljunemine

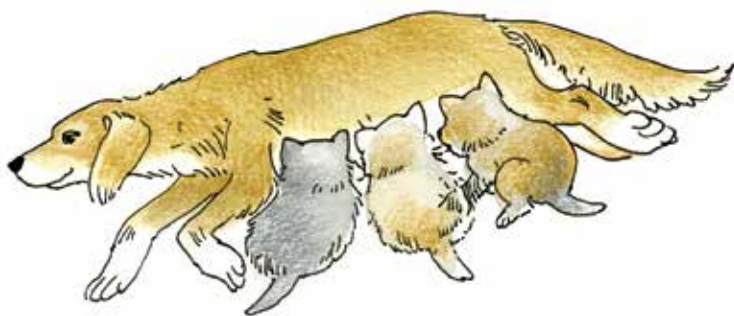
1. A. Näita pildil: ema (isa, laps).
B. Varsti sünnib veel üks laps.
Kus on beebi praegu?

Varsti **sünnib** laps.

Naine **sünni**tab lapse.

2. Vaata pilti. Lõpeta laused.

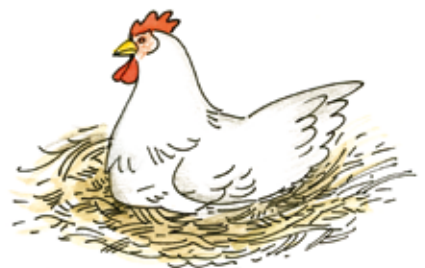

Koeral **sündi**sid pojad.

Koeral sündis poega.

Koer **sünni**tas pojad.

3. A. Loe lause. Näita sobivat pilti. B. Järjesta pildid. Kirjuta number ruudu sisse.

1. Kana munes kolm muna.

2. Kana istus pesal ja soojen|das mune.

= haudus poegi

3. Muna|dest kooru|sid tibud.

4. A. Nimeta metsloomad (koduloomad). Näita pildil.
B. Mitu loomapoega on igal pildil? Jätka näidise järgi.
C. Lõpeta laused.

kodu-loomad

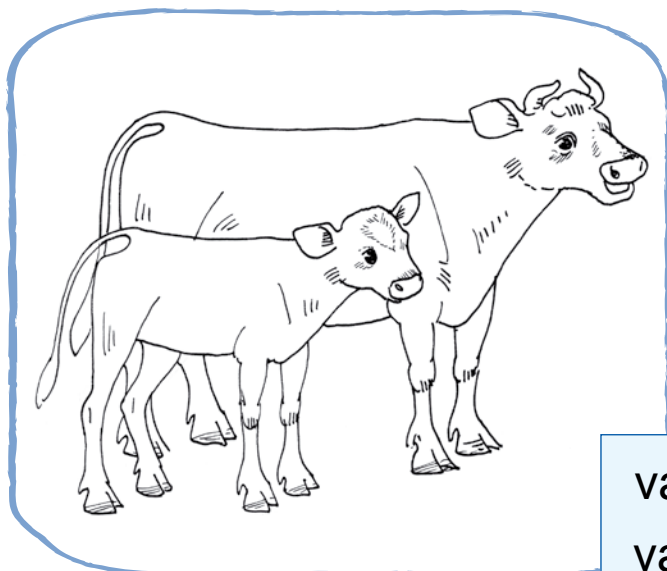
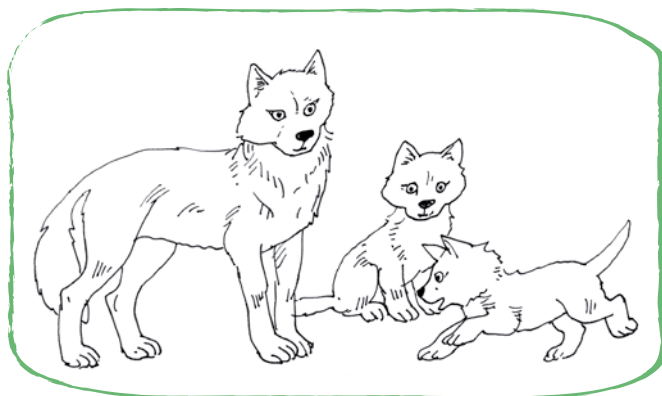

kutsikas
kutsikad

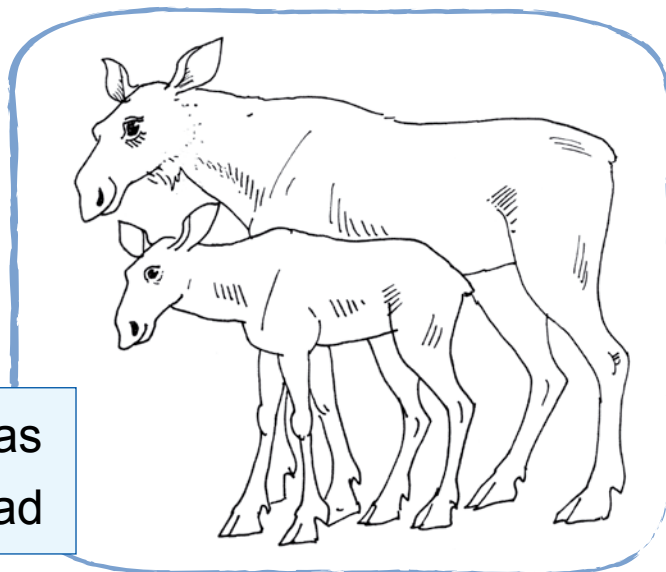

Koeral on (mitu?)
..... kutsikat.

mets-loomad

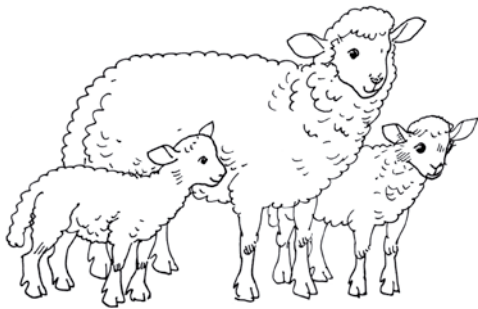

vasikas
vasikad

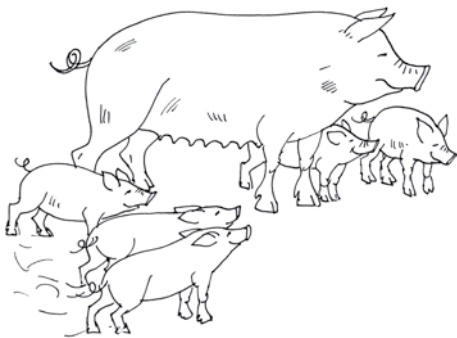

1. Lehma ja põdra pojad on (kes?)
2. Koera, rebase ja hundi pojad on

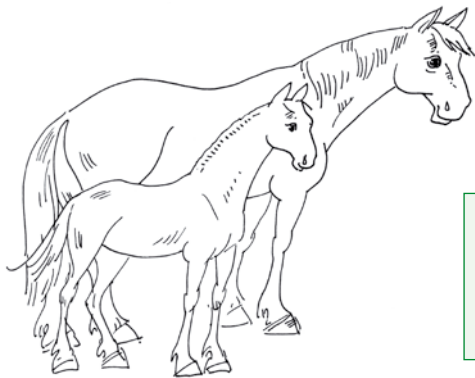
kodu-loomad

tall
talled

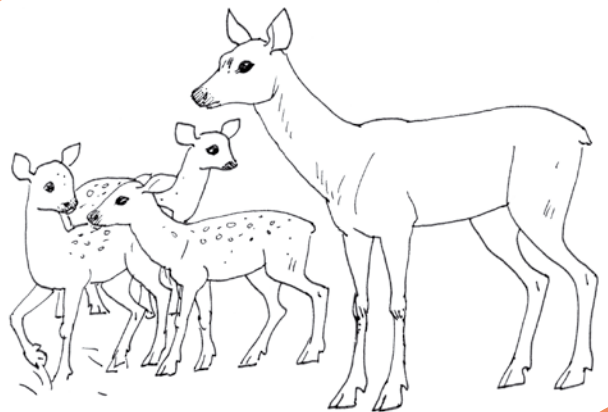

põrsas
põrsad

varss
varsad

mets-loomad

3. Sea pojad on
4. Lamba ja mets-kitse pojad on
5. Hobuse poeg on

Inimesed ja loomad saavad lapsi.
Nad **palju** nevad.

Toitumine

1. Vaata pilte. Kuidas ... sööb? Moodusta laused.

imeb piima

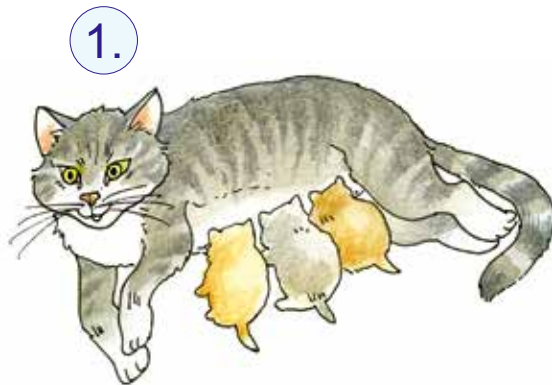
sööb lusi|kaga

sööb noa ja kahvli|ga

? 2. A. Millega sööd sina suppi (pannkooki, ...)? Millest sa jood piima?
B. Mis on sinu lemmiktoit?

3. A. Mis on kassipoegade esimene toit?
B. Mis loomade pojad imevad veel emapiima?

pojad imevad piima

Vaata pilte lk 39 ja 40.
Nende loomade pojad
imevad ema-piima.

C. Mida sööb suur kass?

4. Mis on pildil valesti? Mida loom tegelikult sööb? (Vt tööraamatu II osa lk 5–19)

5. A. Mis linnud on pildil?

B. Mida söövad linnud? (Vt tööraamatu I osa lk 53, II osa lk 31)

Lindude pojad ei ime piima.

Pojad otsivad ise toitu.

Ema ja isa toidavad poegi.

Inimesed, loomad ja linnud

söövad = toiduvad.

Nad on **elus**.

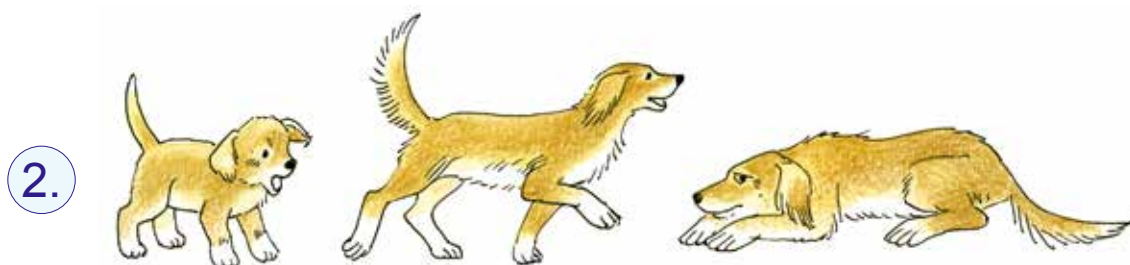
Kasvamine ja arenemine

1. Näita pildil:

- 1) beebi, väike laps, suur laps, täiskasvanud inimene, vana inimene;
- 2) kutsikas, noor koer, vana koer;
- 3) väike puu, suur puu, vana puu.

Laps kasvab suureks. Täis-kasvanu jääb vanaks.

Kutsikas kasvab suureks. Suur koer jääb vanaks.

Väike puu kasvab suureks. Suur puu jääb vanaks.

2. Näita pilti: 1) loomad, 2) inimesed, 3) taimed.

Inimesed, loomad ja taimed **kasva** | **vad**. Nad on **elus**.

3. A. Mis taim on pildil? Näita ja nimeta taime osad.
B. Kuidas muutub taime välimus? Loe lause. Näita sobivat pilti.

juured

vars

lehed

õied

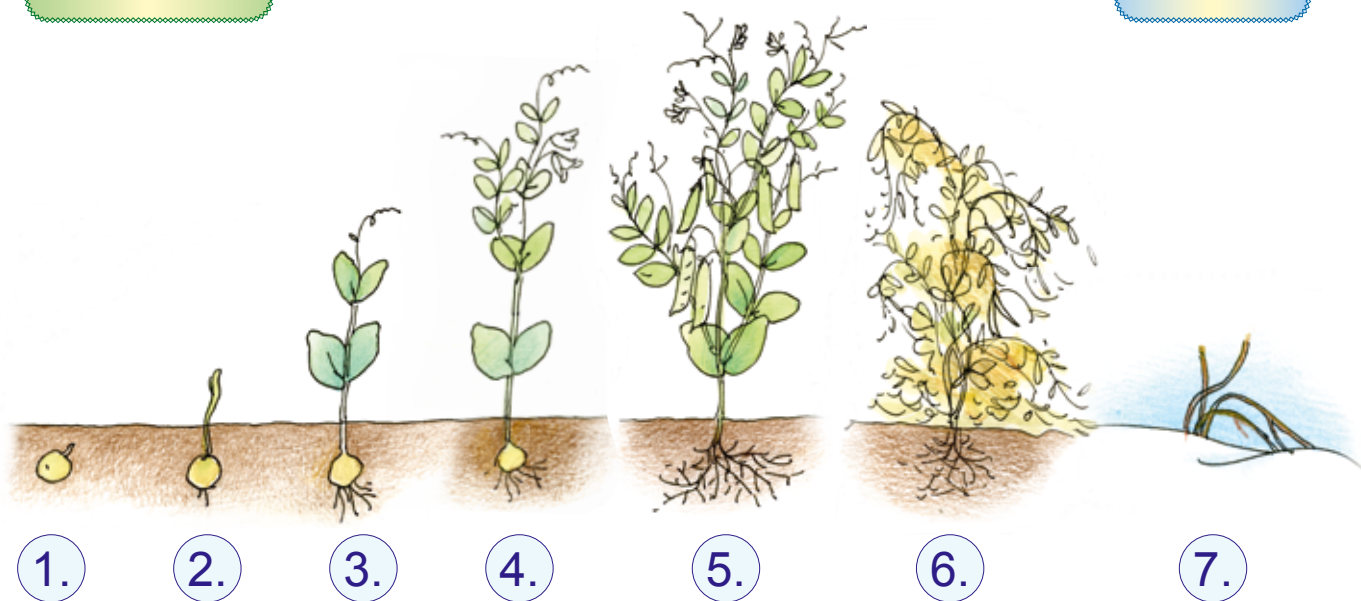
kaunad = viljad

KEVAD

SUVI

SÜGIS

TALV

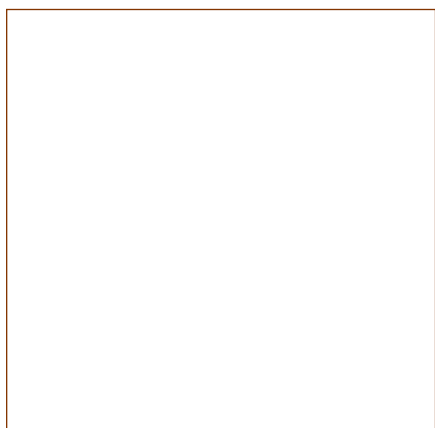

Taime seemnest kasvab uus taim.

Taim kasvab.

Taim kuivab.

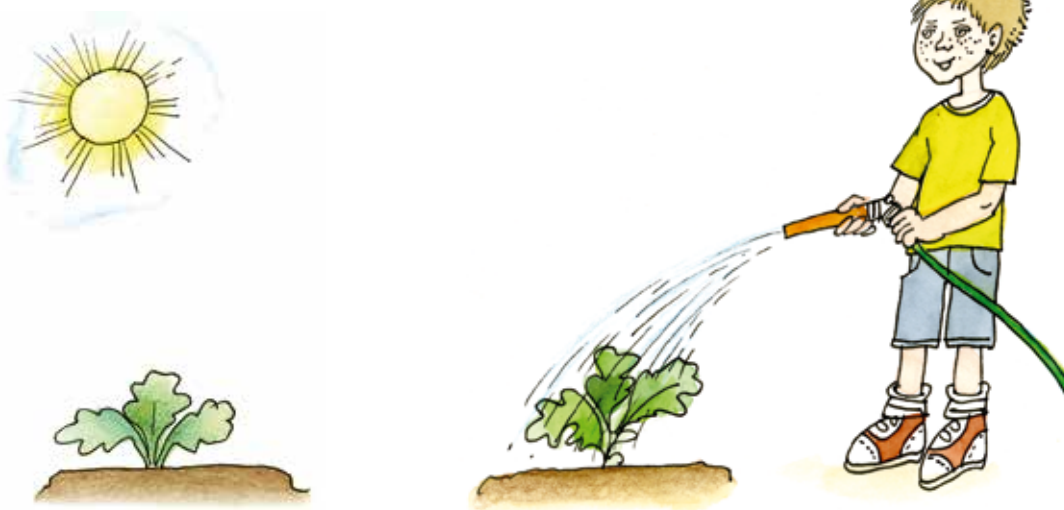
4. A. Vaata erinevaid seemneid. Joonista need.
B. Mis taimede seemned sa joonistasid? Kirjuta.

KATSE.

1. Pange mulda erinevate taimede seemneid. Jälgige iga päev taimede kasvamist. Täitke vaatlustabelit või joonistage, mida näete. Hoolitsege oma taimede eest.
2. Üks seeme pange kuiva mulda. Lillepott koos seemnega asetage pimedasse (nt kappi), ärge hoolitsege selle seemne eest. Teiste taimede kasvades vaadeldge ka hoolitsuseta lillepotti. Võrrelge tulemusi.

5. A. Mida on taimel kasvamiseks vaja?
B. Mis annab taimale valgust (soojust)?
C. Kust saab taim toitu? Mis osa on taimel mullas?
Mille abil võtab taim mullast vett?

Taimel on vaja

valgust.
soojust.
toitu.
vett.

Taim võtab mullast vett ja toitu.

Taim võtab vett ja toitu juurte|ga.

Taim toitub.

KATSE.

Vala klaasi vett. Ime joogikõrrega vett. Mis suunas vesi liigub?
Vesi liigub mööda taime vart ülespoole.

6. A. Kes on pildil? B. Mitu looma (inimest, taime, seent) on pildil?

hingab

toitub

kasvab

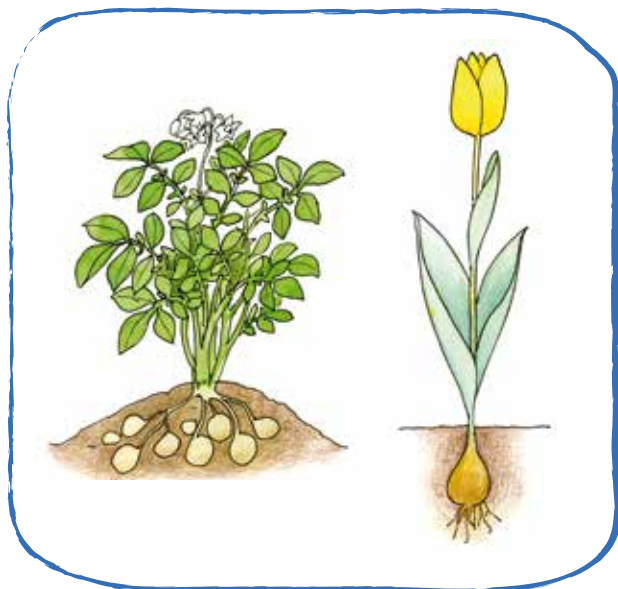
paljuneb

hinga|vad

toitu|vad

kasva|vad

paljune|vad

Inimesed

Loomad

Taimed

Seened

on elus. Nad ..., ..., ... ja ...

Liikumine

1. Inimene liigub. Liigu: 1) kõnni akna juurde, 2) jookse ukseni, 3) hüppa ühel jalal; 4) kõnni aeglaselt, 5) kõnni kiiresti.

2. Kuidas sina oskad liikuda? Vali enda kohta sobivad sõnad.
Valed sõnad tõmba maha.

kõnnin

hüppan

ujun

sõidan rattaga

jooksen

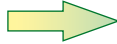
suusatan

lendan

3. Vaata pilti. Kes on pildil? Kuidas see loom liigub? Ühenda joonega sõna ja pilt.

	ujub	
	kõnnib	
	hüppab	
	jookseb	
	lendab	
	roomab	

4. Kuidas liiguvad taimed? Loe.

Hernes kasvab.

Taim ronib mööda tuge üles-poole.

KATSE toataimega aknalaul.

1. Vaata toataime. Taimed lehed on valguse poole.
2. Pööra taime potti. Taimed lehed ei ole enam valguse poole.
3. Jälgi taime. Taim pöörab oma lehed valguse poole. Mitu päeva selleks kulus?

Elvisto, T. jt. Loodusõpetuse tööraamat. 1. kl. Avita 2003.

Taim pöörab oma lehed valguse poole.

Lehed pöördusid valguse poole päevaga.

Taim liigu|tab ennast aegla|selt.

5. Kuula. Näita pildil.

1. Põllul kasvavad taimed.
2. Puhub tugev tuul. Taimed on põllul viltu.
3. Põllu kõrval on tee. Inimene sõidab rattaga.

Need taimed ei liigu ise.

Neid liigu|tab
(mis?)

Jalg-ratas ei liigu ise.

Seda liigutab
(kes?)

6. A. Mis asjad on inimeste tehtud?
Värvi sobivad pildid.
B. Lõpeta laused suuliselt (piltide toel).

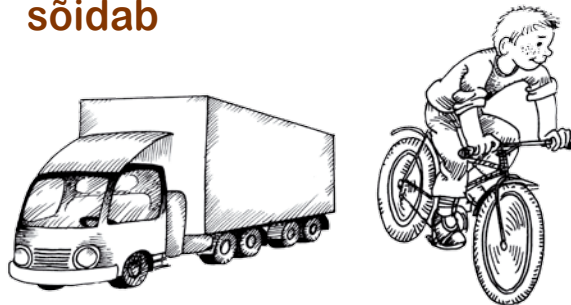
Inimene teeb asju.
Asjad ei liigu ise.

jookseb

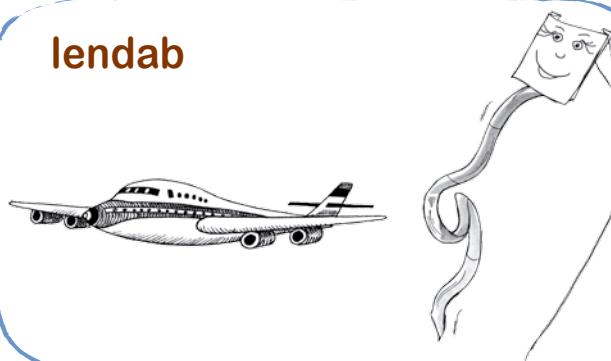
sõidab

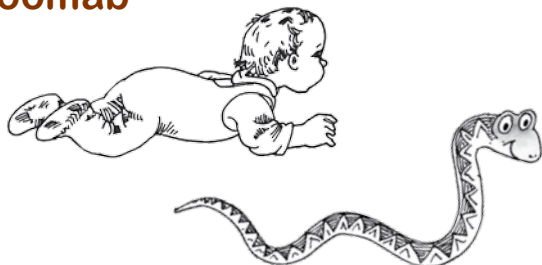
lendab

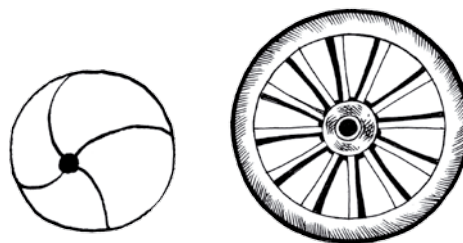
lendab

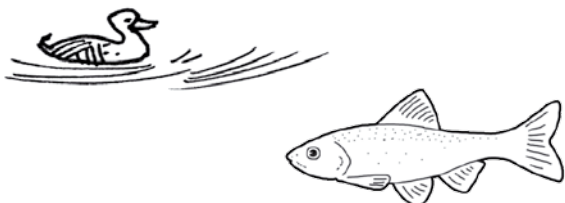
roomab

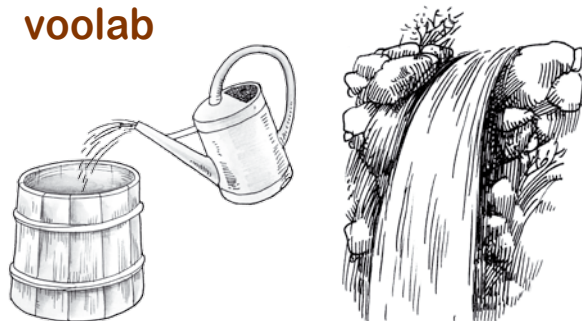
veereb

ujub

voolab

(Kes?) ... liiguvad ise.
Nad on elus.

(Mis?) ... ei ole elus.
Need on eluta.

ELUS JA ELUTA LOODUS

1. Kirjelda pilti (õpetaja küsimuste toel).

Kõik see kokku on **loodus**.

Meie ümber on _ _ _ _ _ .

2. A. Mis on meie ümber? Kirjuta puuduv sõna.
B. Vaata pilti (ül 1). Mis kuuluvad looduse hulka? Värvi.

3. A. Loe nimetused. Näita pildil (lk 50).
 B. Märgi tabelisse sobivad märgid (jah +, ei -).
 Viimasesse lahtrisse kirjuta puuduv sõna.

	kasvab	liigub	toitub	paljuneb	elus / eluta
maja	-	-	-	-	<i>eluta</i>
lind					
inimene					
puu					
kivi					
muld					
lill					
vesi					
pilv					
putukas					

4. Tee kokkuvõte. Kirjuta puuduv sõna (elus / eluta).

Kõik kokku on **loodus**.

Nemad on

Need on

KEVAD

1. A. Mis aastaeg on pildil kujutatud? Kirjuta nimetus kasti sisse.
Mille järgi otsustasid?
B. Nimeta sügiskuud. Nimeta talvekuud. C. Kirjuta kuude nimetused.

.....

.....

S	O	N
E		
P		
T		
E		
M		
B		
E		
R		

D	J	V

2. A. Kirjelda pilti (õpetaja küsimuste toel).
 Mis aastaaeg on pildil? Kirjuta nimetus kasti sisse.
 B. Võrdle talve ja kevade pilti (õpetaja küsimuste toel).

Pärast talve algab kevad.

.....

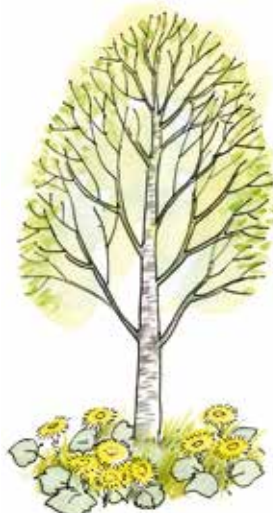

.....

3. A. Vaata pilti. Vasta õpetaja küsimustele. B. Nimeta kevadkuud.

märts

aprill

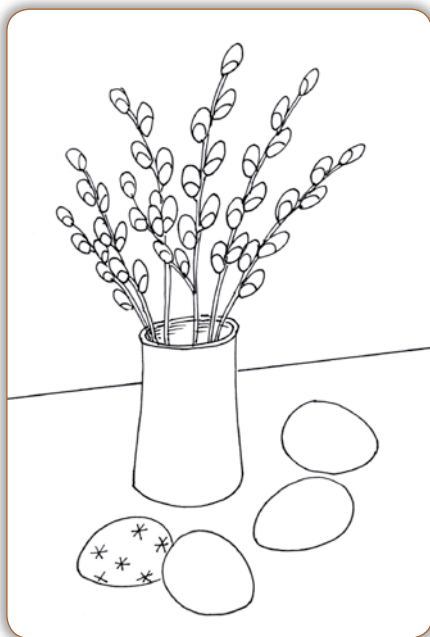
mai

.... on kevad-kuu.
 Kevad-kuud on ..., ... ja

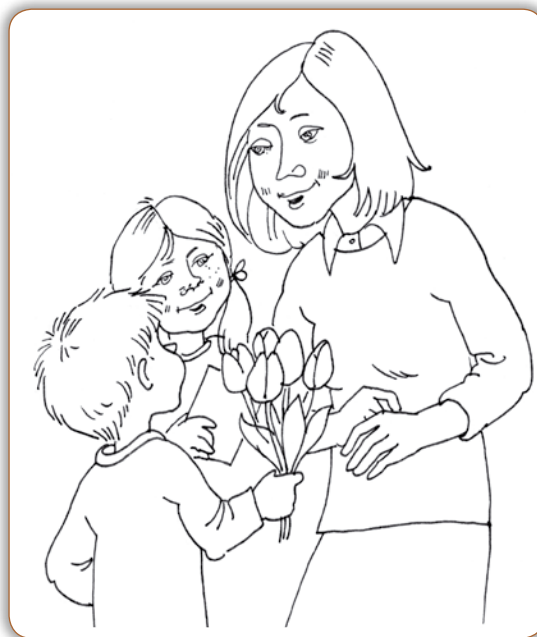

4. Mis tähtpäevad on kevadel?

aprill

munade-püha

mai

emade-päev

5. A. Loe kuude nimetused. Üks sõna ei sobi ritta. Tõmba see maha. B. Loe kuude nimetused nende õiges järjekorras.

SÜGIS

september

oktoober

detsember

november

TALV

detsember

aprill

jaanuar

veebruar

KEVAD

jaanuar

märts

aprill

mai

6. Mida nägid täna õues? (Vt praktilised tegevused TR I lk 11) Loe. Värv sobivad sõnad.

Täna on

.....

.....

(mis nädalapäev?)

TAEVAS

selge

päike paistab

pilves

pilved varja|vad päikese

sjab vihma

sjab rahet

sjab lund

sjab lõrtsi

lööb välku

ÕHK

soe

jahe

külm

TUUL

tugev

nõrk

MAA-PIND

lombid

lumi

jää

pehme

kõva = külmu|nud

PUUD JA PÕÕSAD KEVADEL

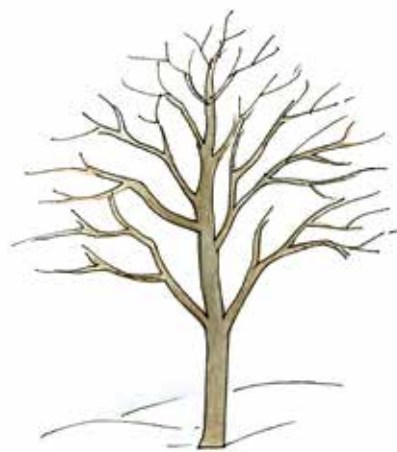
1. (Ülesanne õues või piltide toel). Näita: **põõsas**, **puu**.
2. Vaata pilte. Mis aastaaeg on pildil? Mis on juhtunud puu lehtedega?

leht-puu sügisel

lehed langevad maha

leht-puu talvel

puu on raagus

3. (Ülesanne õues või piltide toel). Näita ja nimeta 1) lehtpuud, 2) okaspuud.

1. on **leht-puud**.

2. on **okas-puud**.

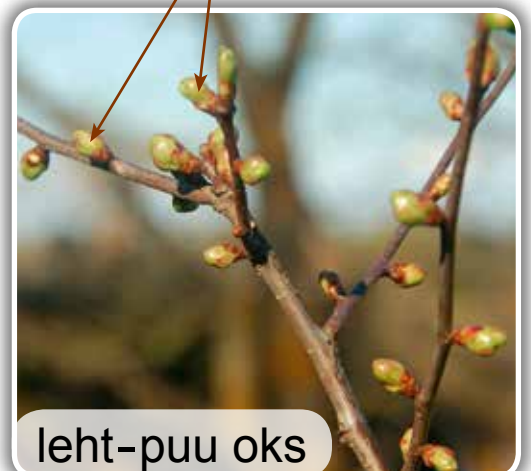
4. Vaata õues puude oksi (põõsaste oksa).
A. Mida näed okaspuu oksa küljes?
Mida näed lehtpuu (põõsa) oksa küljes?
B. Uuri pungasid luubiga.

Kevadel **puhke** | **vad** puudel **pungad**.

Ka põõsas | **tel** **puhke** | **vad** **pungad**.

pung
pungad

leht-puu oks

KATSE

Tooge klassi oksad (näiteks kaseoksad, õunapuu oksad). Pange oksad vaasi. Jälgige iga päev pungasid. Mis juhtub pungadega?

5. A. Loe lause(d). Leia sobiv pilt. B. Järjesta pildid. Kirjuta numbrid ruutude sisse.

1. Okste küljes on pungad.

2. Pungad paisuvad.

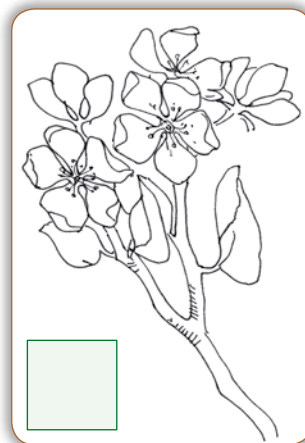
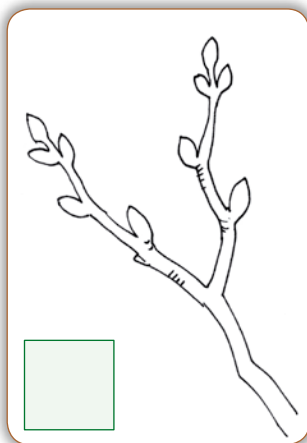
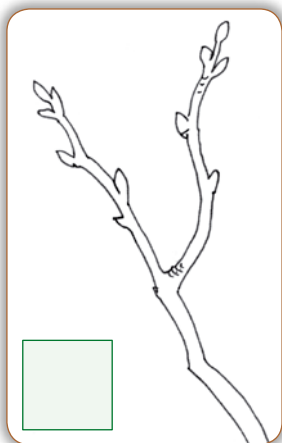
3. Pungad lähevad lahti.

Punga|dest tulevad välja lehed ja õied.

4. Puu on lehes. Puu õitseb.

Päike soojendab õhku.

Mõne puu õied on **urvad**.

urb

urvad

paju-urvad

kase-urvad

LISAMATERJAL

„Minu esimesed avastused looduses“ – Puu (CD ja raamat). TEA 2006

KEVAD-LILLED

Lilled aias

1. A. Aias hakkavad kevadel vara õitsema (*mis lilled*) ...?
B. Nimeta ja näita taime osad. Mis värvi on ...?

Märtsis oli aias veel lund.

Peenral õitse|sid juba **lumi-kellu**|kesed.

Varsti hakkasid õitse|ma **märtsi-kellu**|kesed.

lumi-kellu|ke
lumi-kellu|kesed

märtsi-kellu|ke
märtsi-kellu|kesed

Mulla sees on lille-**sibul**.
Sibula küljes on juured.

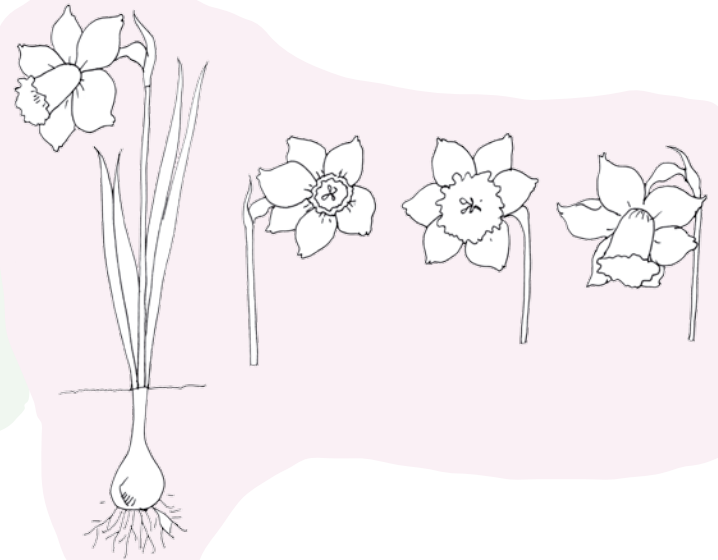
Aprillis ja mais muutuvad ilmad sooje|maks.
Aias õitse|vad **tulbid** ja **nart|sissid**.

tulp tulbid

nart|siss nart|sissid

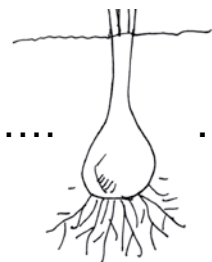

2. Loe. Lõpeta laused suuliselt.

Kevadel õitse|vad aias ..., ..., ... ja

Nendel lille|del on mullas (*mis?*)

Sibu|last saavad nad keva|del toitu.

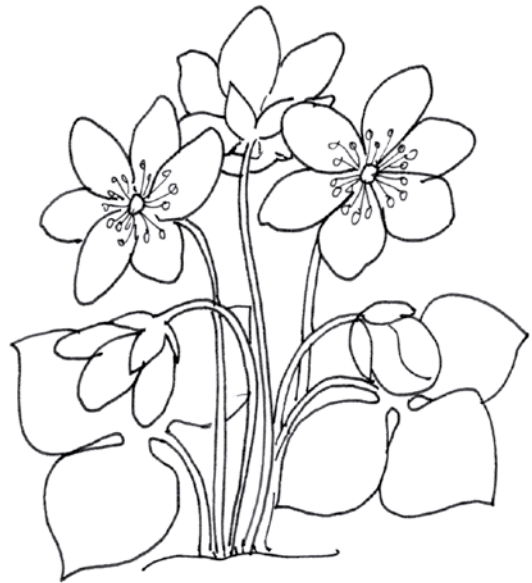
Lilled metsas ja heina-maal

Aprillis näeme metsas sini-lilli ja ülaseid.
Mais õitsevad heina-maal kuller-kupud.

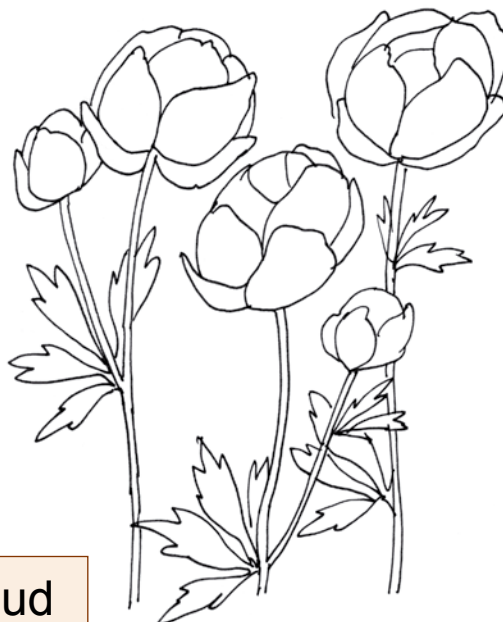
sini-lill sini-lilled

ülane ülased

Ülane on mürgine taim!

kuller-kupp

kuller-kupud

Kullerkupp on mürgine taim!

3. A. Mis taim on pildile joonistatud? Kus see taim kasvab?
B. Järjesta pildid. Kirjuta järjekorranumbrid ruutude sisse.

või-lill

või-lilled

KEVAD-TÖÖD

1. Kes on pildil? Mis tööd ta teeb? Moodusta lauseid (õpetaja küsimuste toel).
2. Mida ema (isa, laps) kasutab? (Tal on mis? → ... millega?) Joonista puuduvad pildid.

1. Kevad-tööd aias

riisub prahti

lükkab käru → veab prahti

lõikab oksid

kaevab maad

kaeva|vad maad

külvab seem|neid

külva|vad seemneid

3.

istu|tab taimi

toob vett

kastab taimi

... millega?

reha|ga

käru|ga

labida|ga

kühvli|ga

kääride|ga

ämbri|ga

kaste-kannu|ga

2. Kevad-tööd põllul

4.

künnab põldu

5.

pane|vad kartuleid

LOOMAD KEVADEL

1. Nimeta kevadkuud.
2. A. Mis loomad on pildil? Näita ja nimeta 8 erinevat looma.
B. Näita pildil: 4 jalaga loomad, linnud (= 2 jalaga loomad), putukad.

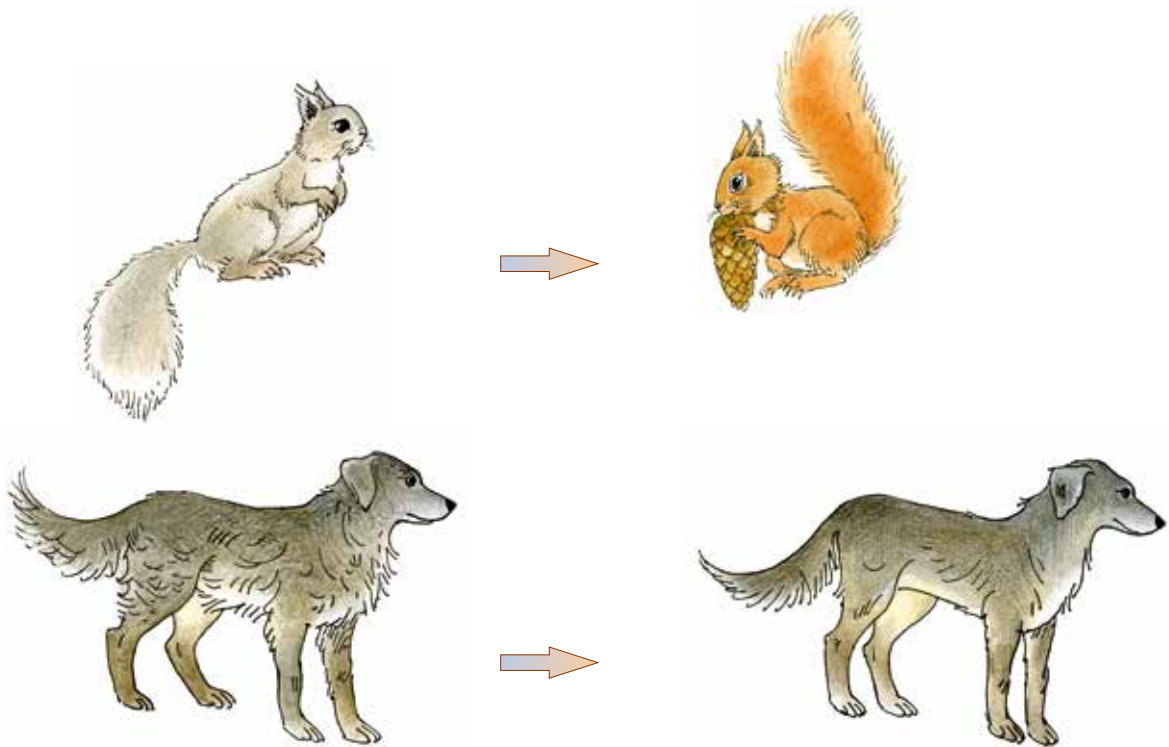
Kevadel

1. Loomad ärkavad talve-unest.
2. Loomad vahe|tavad karva:
 - 1) karva värv muutub;
 - 2) kasukas muutub õhemaks.
3. Loomadel sünni|vad pojad.

Tuleta meelde!

Mis loomad magasid talveund? (lk 21)
Mis loomad ei maganud talvel? (lk 24, 25)
Missugune oli loomade karv talvel? (lk 23)

Kuidas kutsume loomade poegi? (lk 39, 40)

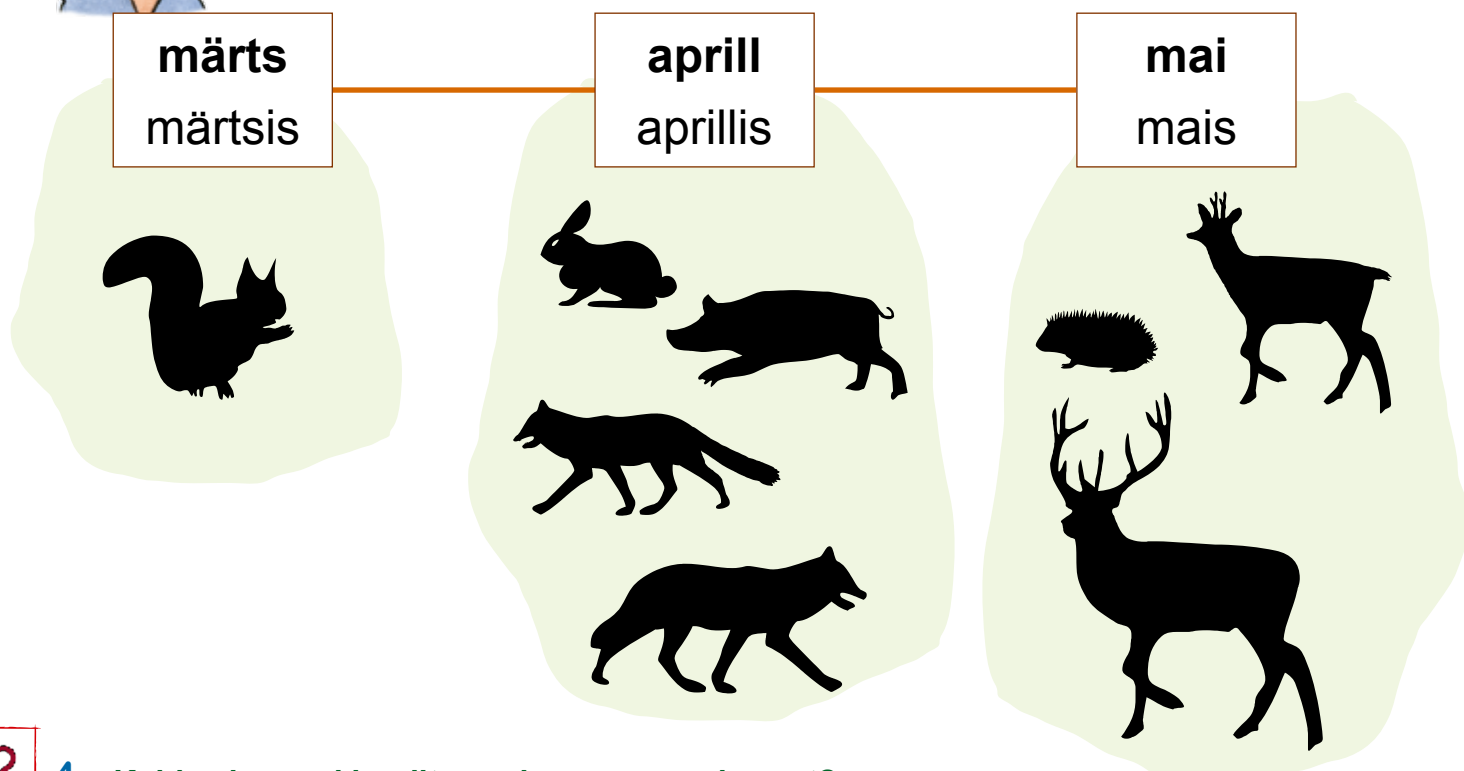
3. A. Mis loomad on piltidel?

B. Mis kuus sünnivad metsloomade pojad? Moodusta lauseid näidise järgi.

pojad talled põrsad vasikad kutsikad

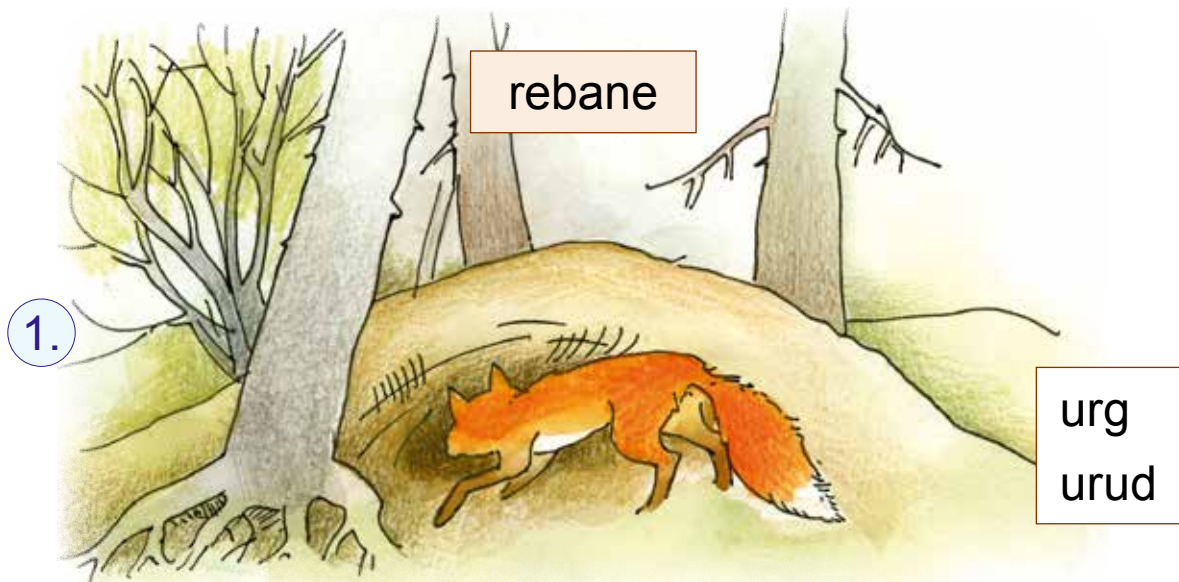

Orava **pojad** sünni|vad märtsis.

?

4. Kuidas loomad hoolitsevad oma poegade eest?

Pisi|kesed pojad on urus peidus. Nad imevad ema-piima.

Pojad kasva|vad. Nad hulla|vad uru lähedal.

Ema ja isa tassi|vad neile toitu.

Pojad õpivad jahti pida|ma.

Linnud

? 5. Kus olid paljud linnud talvel? Mis aastaajal lendavad rändlinnud koju tagasi?

6. Mis lind on pildil (ül 8)? Näita ja nimeta.

7. Mis linnud olid talvel lõunamaal? Mis linnud olid talvel meie maal? (vt lk 31-35). Kirjuta piltide juurde (ül 8) sobiv algustäht (R või P).

R

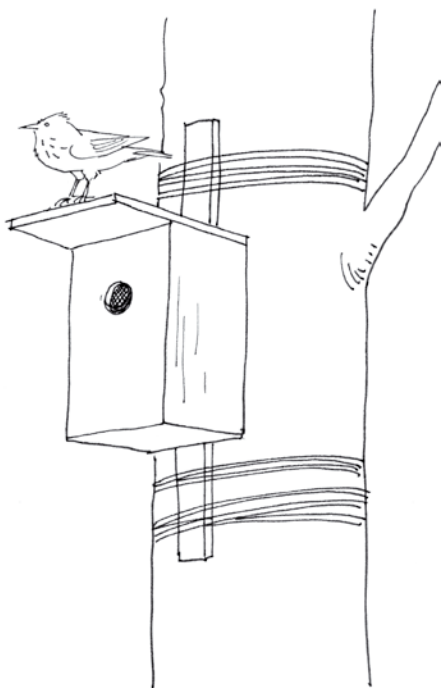
ränd-lind
ränd-linnud

P

paiga-lind
paiga-linnud

8. Kus on linnu pesa?

Lind viib oma pessa:

rohu-kõrsi,
pehmeid sulgi,
loomade karvu,
puu-lehti.

Pääsuke teeb pesa väikes|test pori-tükkidest.
Pori kleebib ta kokku oma süljega.
Pesa sees on pehmed suled.

Toone-kurg punub oma pesa okstest.
Pesa sisse viib ta sulgi ja kuiva rohtu.

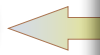
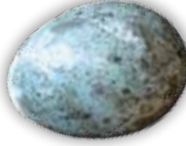
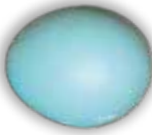
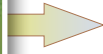
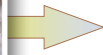
Part ehitab pesa vee lähedale.
Ta peidab oma pesa rohu sisse.

Kevadel teevad linnud pehmed pesad. Pesa sisse muneb ema-lind munad.

9. A. Mis värvi on muna? Kelle muna on laiguline?

B. Mis linnu muna on kõige väiksem? Mis linnu muna on kõige suurem?

?

10. Mida linnud teevad oma munadega? (vt lk 38)

Kuidas linnud hoolitsevad oma poegade eest? (vt lk 42)

SUVI

1. Kirjelda pilti (õpetaja küsimuste toel). Mis aastaaeg on pildil?

sügis	talv	kevad
sügisel	talvel	kevadel

Pildil on

.....

(Milla?)

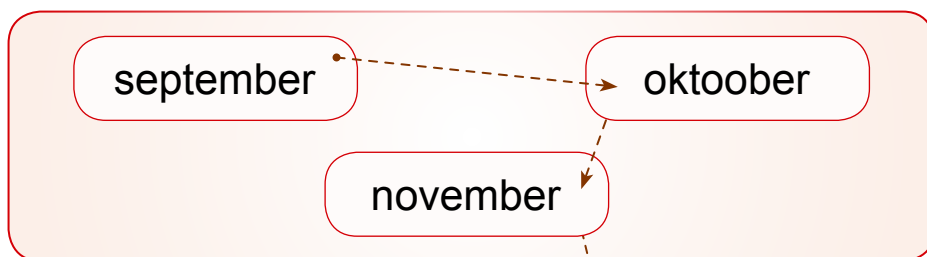
külva|me mulda seem|neid.

Nii saame uusi taimi.

2. A. Nimeta aastajaad (õiges järjekorras). Kirjuta puuduvad sõnad.

B. Nimeta sügiskuud (talvekuud, kevadkuud). Järjesta kuude nimetused.

Aasta-aeg

3. A. Vaata pilti. Vasta õpetaja küsimustele.
B. Loe suvekuude nimetused.

Pärast kevadet tuleb **suvi**.

jaani-päev

juuni

juuli

august

.... on **suve-kuu**.
Suve-kuud on ..., ... ja

4. A. Nimeta 4 aasta-aega.
B. Nimeta kuud. Kirjuta puuduvad sõnad.
C. Mitu kuud on? Kirjuta ruudu sisse number.

S: september, oktoober, _ _ _ _ _

T: detsember, j _ _ _ _ _ , v _ _ _ b _ _ _ _ _

K: _ _ _ _ _ , aprill, _ _ _ _ _

S: juuni, j _ _ _ _ _ , _ _ _ _ _

Kokku on

 kuud.

12 kuud = 1 aasta

5. A. Kirjelda pilti (õpetaja küsimuste toel).

vihma ei saja

nõrk vihm

tugev vihm

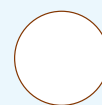

äikese-vihm

B. Milline on ilm suvel? Loe laused. Kirjuta lausete juurde sobiva pildi number.

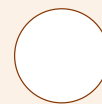
1. Taevas on tume|dad pilved.

Lööb välku ja sajab vihma.

2. Taevas on selge. Päike paistab.

Õues on nõrk tuul.

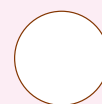
3. Taevas on hallid pilved. Puhub tugev tuul.

Õues on tugev vihm.

4. Päikest varja|vad pilved. Sajab nõrka vihma.

Taevas on viker-kaar.

6. Nimeta vikerkaare värvid: 1) alusta punasest, 2) alusta lillast.
Mitu värvi on vikerkaarel?

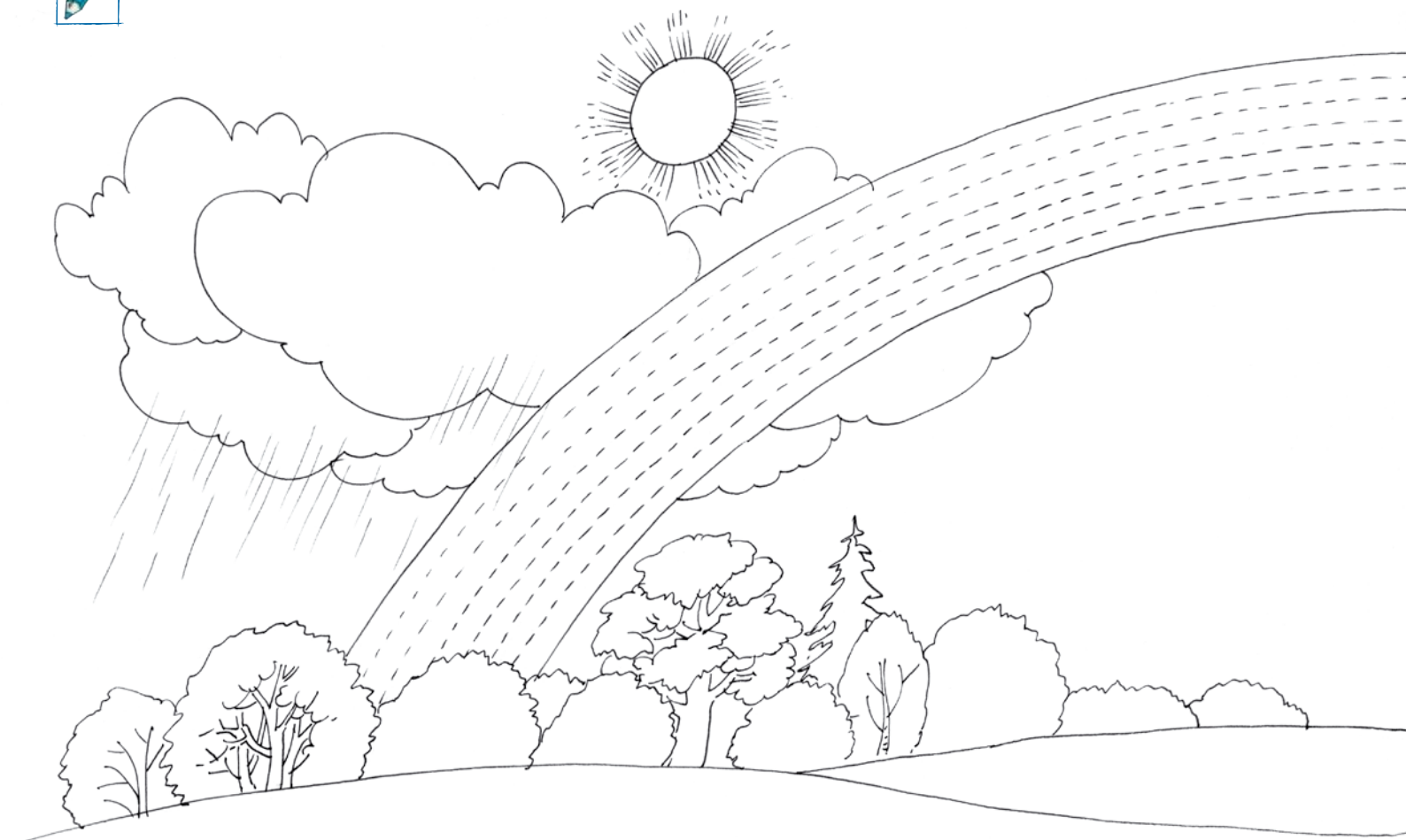
punane
oranž
kollane
roheline
sinine
tume-sinine
lilla (= violet|ne)

Viker-kaarel on 7 värvi.
Kõiki värve me alati ei näe.

7. Millal näed vikerkaart?

Kunstiõpetus: Maali värvidega vikerkaar.

Tööõpetus: Meisterda plastiliinist vikerkaare kaar.

AASTA

1. A. Kirjelda pilti (õpetaja küsimuste toel).
B. Mis koht on pildile joonistatud? Mis aastaaega on kujutatud? Kirjuta.

1.

2. A. Loe sõnad. Näita pildil. B. Elus või eluta? Värvige sõna-kastid.

elus

eluta

muld

LOOMAD

Putukad: liblikas, mesilane, sipelgad

TAIMED

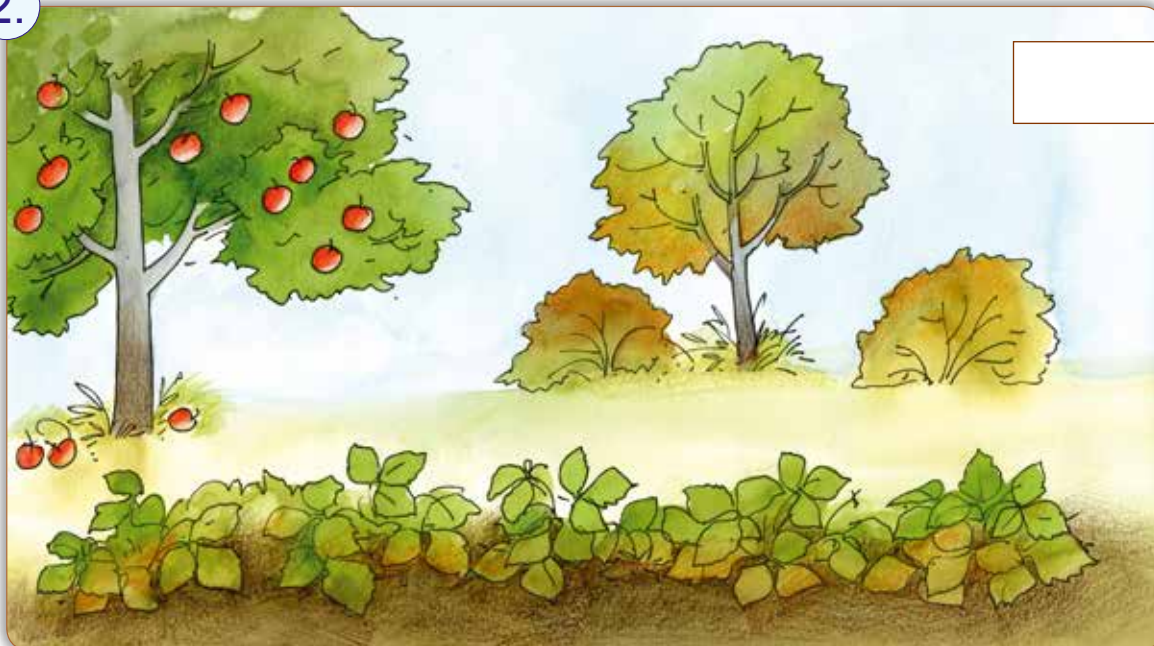
õuna-puu
maasikas

Linnud: rasva-tihane

Teised loomad: vihma-uss, nälkjas, kärn-konn

3. A. Vaata pilti. Mis aastaaeg see on? Kirjuta.
B. Võrdle aeda eri aastaaegadel (õpetaja küsimuste toel).

2.

3.

4.

4. A. Mis taim on pildil? Mis aastaajal saad korjata maasikaid?

Kus maasikad kasvavad?

B. Näita pildil taime osad. Mis osa on mulla sees? C. Lõpeta pilt. Värv.

vars

leht

õis

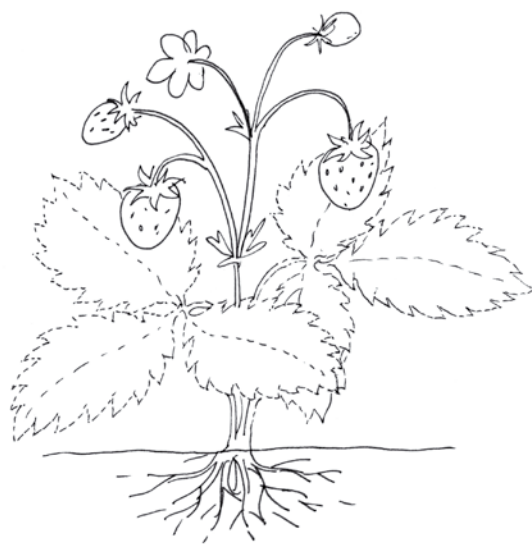
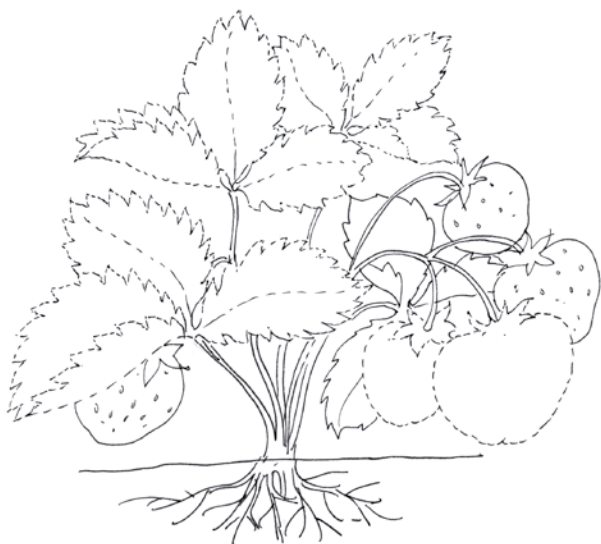
vili

varred

lehed

õied

viljad

aed- _____

mets- _____

5. A. Võrdle taimede osade värvust (suurust). B. Lõpeta laused (suuliselt).

SARNANE

Mõlemal taimel on (*mis värvi?*):

..... varred.

..... lehed.

..... õied.

..... viljad.

ERINEV

Aed-maasika viljad on

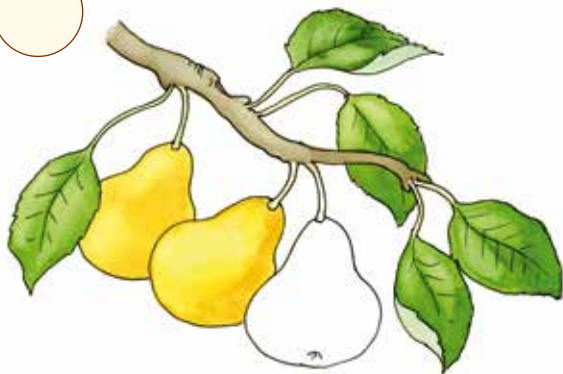
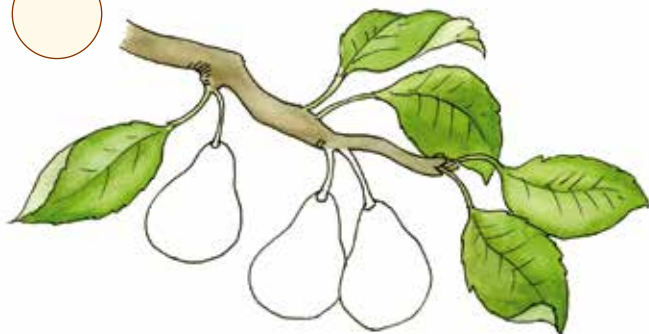
Mets-maasika viljad on

väikse|mad

suure|mad

6. A. Mis aastaeg on pildil? Kirjuta aastaaja nimetus kasti sisse.
B. Järjesta pildid. Kirjuta järjekorranumber ringi sisse.

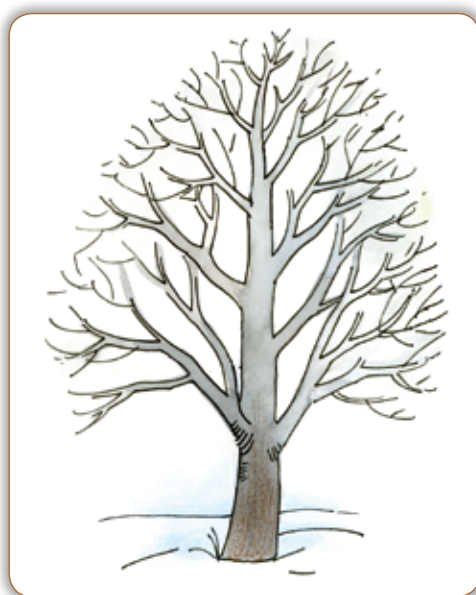
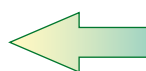
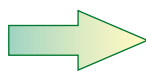

7. A. Kuula lauset. (Loe lause.) Mis aastaajast räägin? Otsusta, kas see on õige või vale.
B. Paranda vale sõna. Loe lause õigesti.

	Õige	Vale
1. <u>Talvel</u> on palju lund.		
2. Linnud ehitavad pesa <u>sügisel</u> .		
3. <u>Suvel</u> siil ja karu magavad.		
4. <u>Kevadel</u> sünnivad rebasel kutsikad.		
5. Kask on <u>suvel</u> lehes.		
6. Tamm on <u>suvel</u> raagus.		
7. <u>Talvel</u> külvame mulda seemned.		

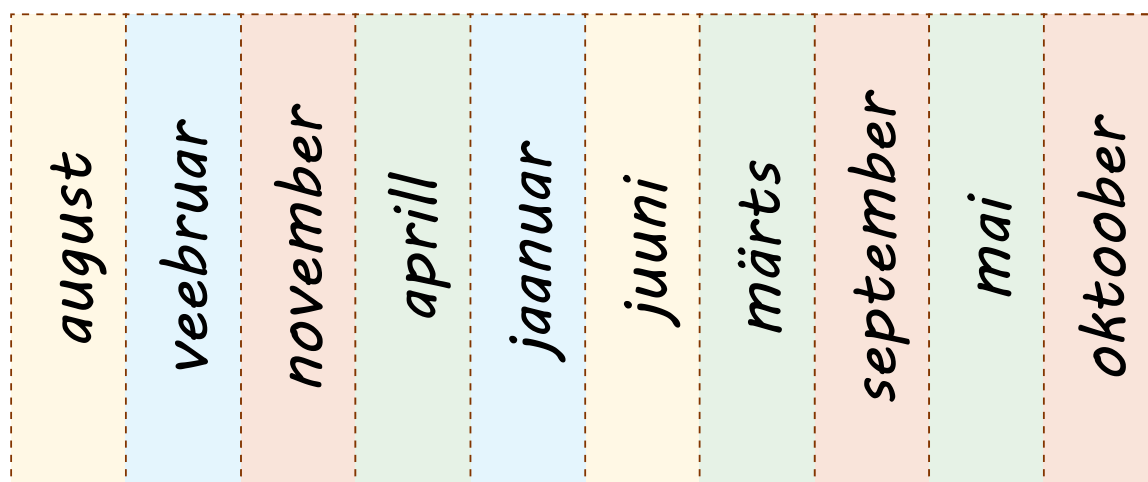
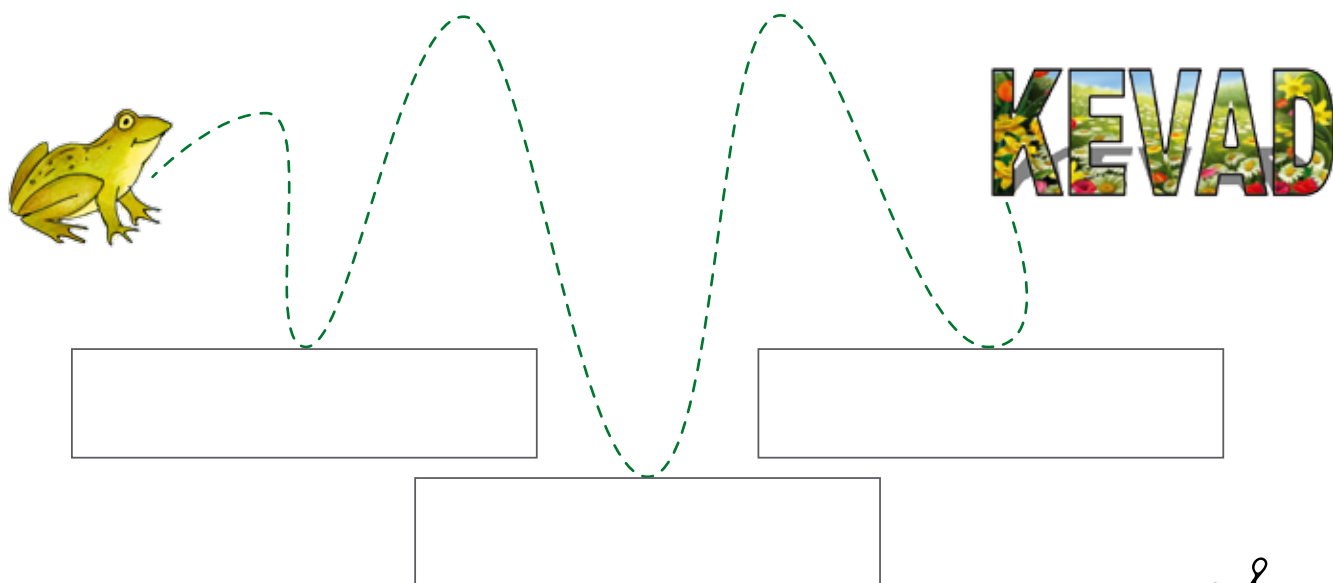
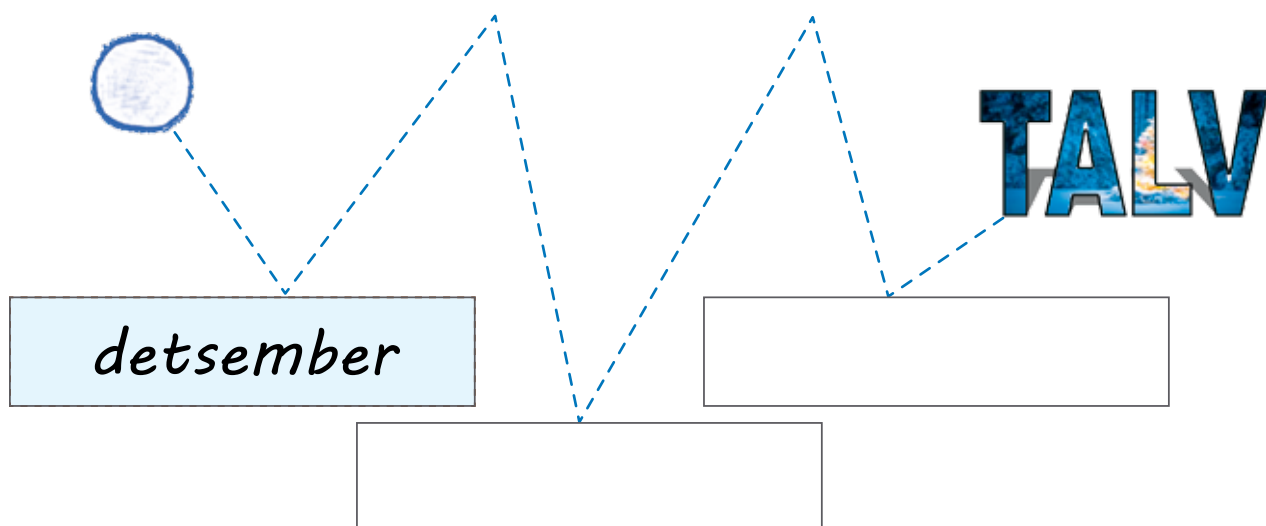
KORDAMINE

1. A. Mis puu on pildil?
B. Mis aastaaeg on pildil? Kirjuta aastaaja nimetus.

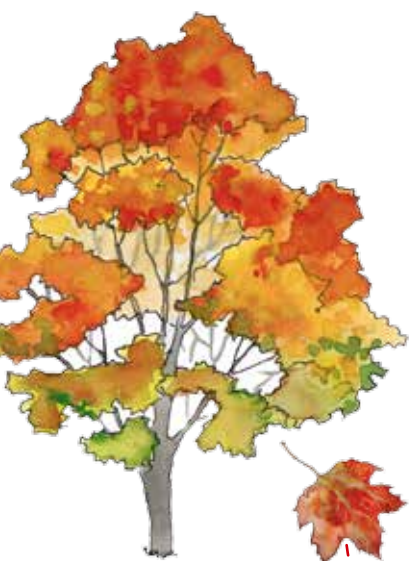
2. A. Mis (Kes?) on pildil (ül 3)? Otsusta: elus või eluta? (nt Pildil on Lumepall on ...)
B. Joonista liikumisrada pliiatsiga üle.
3. A. Nimeta aasta-aeg ja kuud (õiges järjekorras).
B. Lõika välja kuude nimetused. Kleebi õigesse kohta.

SUVI

juuli

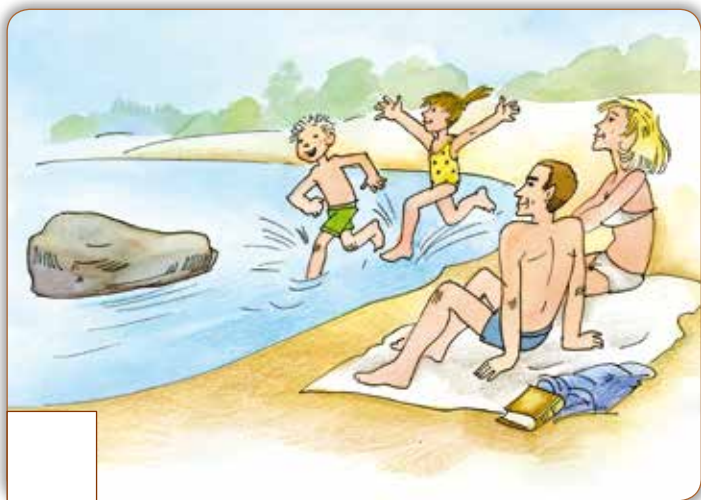

SÜGIS

4. A. Mis aastaeg on pildil? Mille järgi otsustasid? Kirjuta aastaaja nimetus.
B. Võrdle kahte pilti. → Kus lapsed on? Mida lapsed teevad?
Märgi ruudu sisse sobiv täht. Mida laps teeb valesti? Mis võib juhtuda?

Õ – õige

V – vale

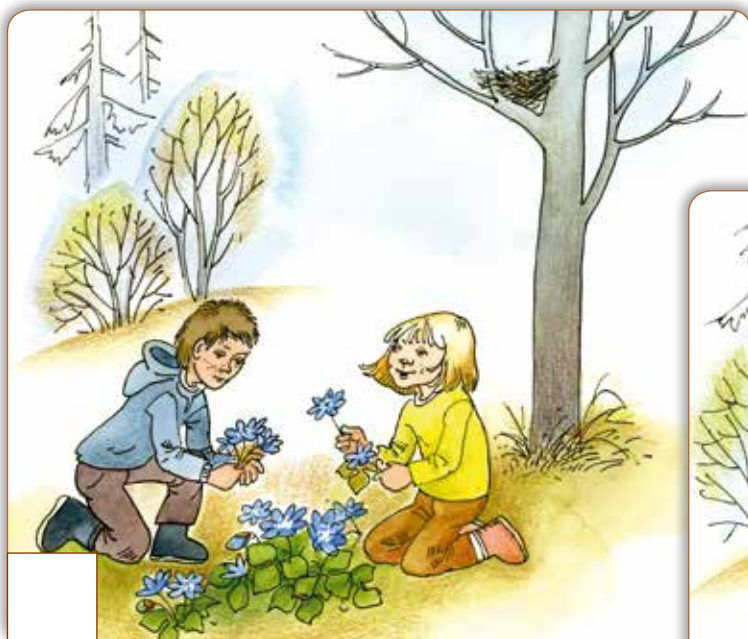
See on (mis aastaeg?)

See on (mis aastaeg?)

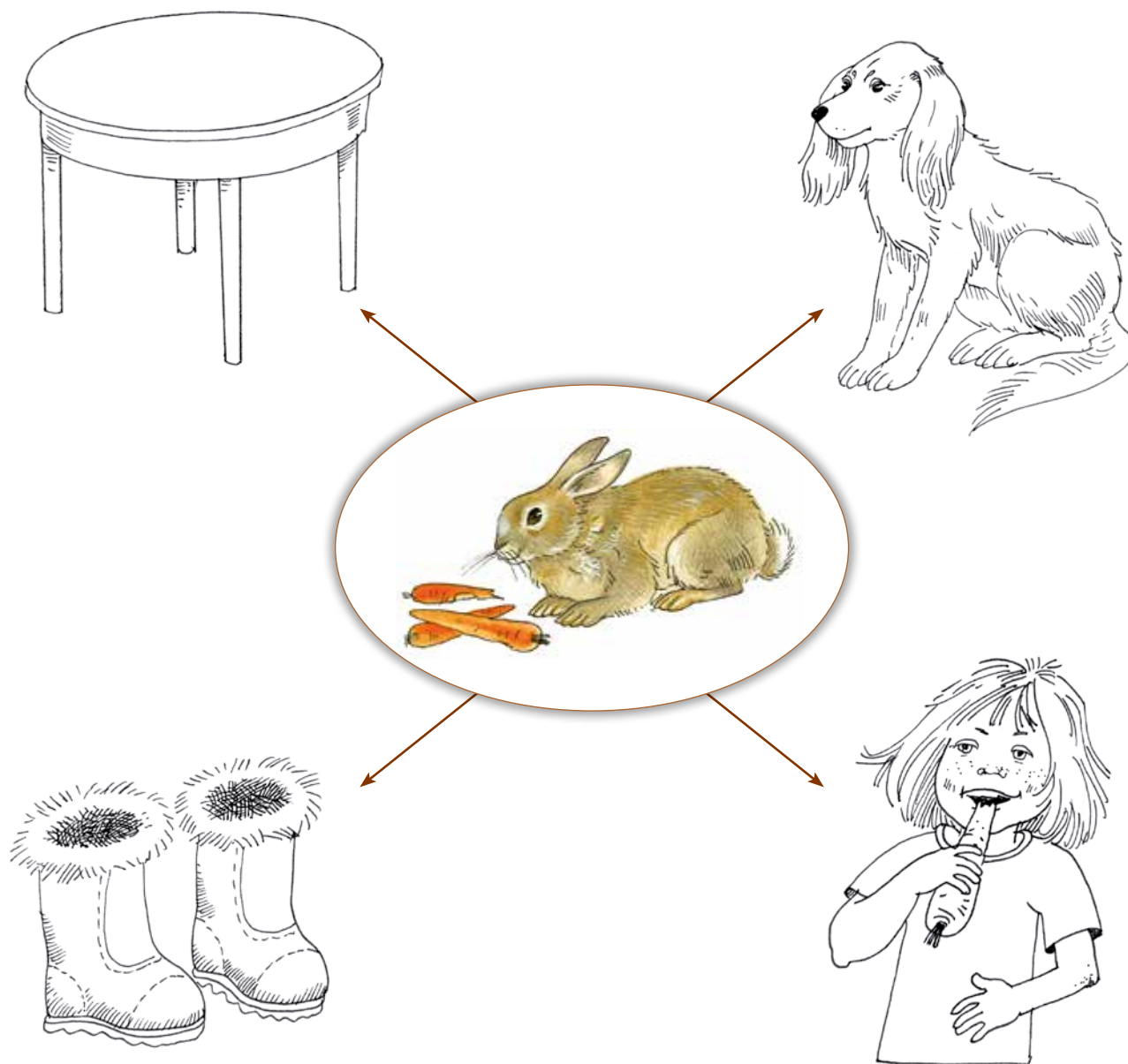

See on (*mis aastaaeg?*)

See on (*mis aastaaeg?*)

5. A. Mis on sarnast küülikul ja?

B. Värv küülikuga sarnased tunnused (must-valgetel piltidel).

1. Pikad kõrvad	4. Pehme karv
2. Kaks silma	5. Sööb porgandit
3. Neli jalga	

C. Elus või eluta? Loe. Täida lüngad.

1. Küülik, tüdruk ja on .
2. Saapad ja laud on .

MÄNG „Kes ma olen?“

(õppimisvariant)

Eesmärgid:

1. Õpetada mängu lihtsustatud varianti eeskuju ja abivahendite toel.
2. Arendada üldistamis- ja järeldamisoskusi.
3. Harjutada esitama *kas*-küsimusi ja jälgima kaaslaste vastuseid.

Soovitav eeltöö: Ühistegevuses vaadatakse pilte ja moodustatakse õpitud rühmi (õpetaja küsimuste toel). **Näiteks:** Piltidel on *mitu looma*? Nimeta koduloomad. Nimeta metsloomad. Pildil on *mitu taim*? Kas see taim on puu (umbrohi, köögivili, lill)?

Mängu käik:

1. Vali endale paariline.
2. Vaata mängulehelt pilte.
3. Vali üks pilt. Ära paarilisele ütle.
4. Paariline tahab sinu pildi ära arvata. Mängult on tema sellel pildil.
5. Ta küsib sinult pildi kohta küsimusi. Sina vastad „JAH“ või „EI“. Liigu noolte järgi.

Variandid:

- I Mäng toimub pildikaartidega / töölehel väljalõigatud piltidega (lk 87). Nii on võimalik „äralangenud“ pildid kõrvale tõsta, st visuaalselt vähendada valikute hulka.
- II Mäng toimub ühistegevuses pildikaartidega. Õpetaja sõnastab järeldusi, suunab õpilaste mõtetegevust (nt *Mida sa edasi tahad teada?*) ja aitab sõnastada küsimusi.

Kes ma olen?

Kõik on elus.

Kes ma olen?

ALUSTA SIIT!

Kas ma olen loom?

Ei

Tulp ei ole loom.

Kõik teised on loomad.

Kas ma olen tulp?

Jah

Loomad on k..., p... ja r... .

Kas kodu-loom või mets-loom?

Kas ma olen mets-loom?

Ei

Mets-loomad on p... ja r... .

Kass ei ole mets-loom.

Kas ma olen kass?

Jah

Mets-loomad on p... ja r... .

Nüüd vaatan looma välimust.

Kas mul on sarved?

Ei

Sarvi ei ole rebasel.

Kas ma olen rebane?

Kelle toit?

Kleebi sobivad pildid. Lõika pildid välja lk 87.

1.

TAIM

LOOM

LOOM

2.

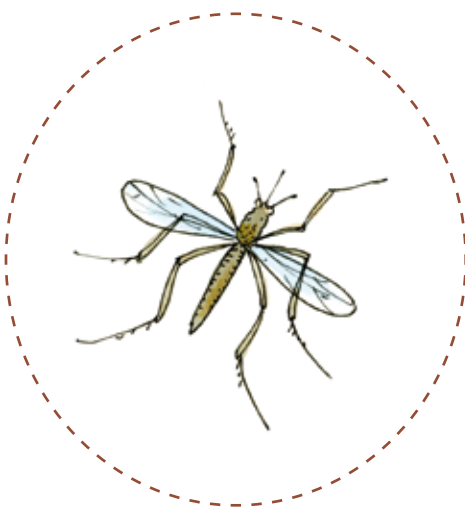
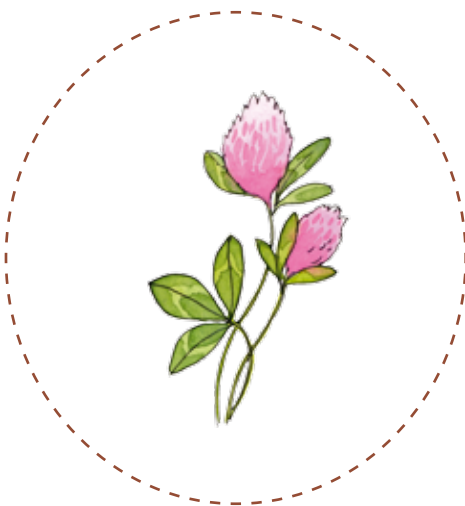
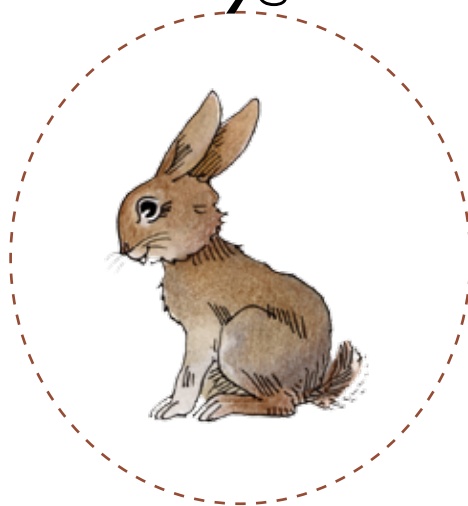
LOOM
(putukas)

LOOM

LIND

MÄNG „Kes ma olen?“

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti tuleviku heaks

Hariduslike erivajadustega
õpilaste õppevara arendamine

ISBN 978-9949-524-14-3

9 789949 524143